



Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra geografie

Diplomová práce

Výuka cestovního ruchu na 2. stupni základních škol
(tvorba didaktické kazuistiky a její aplikace)

Vypracovala: Bc. Jana Neradová
Vedoucí práce: Mgr. Jiří Rypl, Ph.D.

České Budějovice 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci na téma Výuka cestovního ruchu na 2. stupni základních škol (tvorba didaktické kazuistiky a její aplikace) jsem vypracoval(a) samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne:

.....

Jana Neradová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu své diplomové práce Mgr. Jiřímu Ryplovi, Ph.D. za odborné vedení, rady a připomínky při zpracování této práce. Dále bych také chtěla poděkovat učitelům základní školy Jesenice za možnost vytvoření didaktické kazuistiky a základní školy v Kosově Hoře za možnost aplikace didaktické kazuistiky na výuku. Také bych chtěla poděkovat své rodině a partnerovi za neustálou podporu při studiu.

ANOTAČNÍ LIST DIPLOMOVÉ PRÁCE
JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Autorka: Bc. Jana Neradová

Katedra: Geografie

Studijní program: N7503 Učitelství pro základní školy

Studijní obory: Učitelství zeměpisu pro 2. stupeň základních škol

Učitelství anglického jazyka pro 2. stupeň základních škol

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Rypl, Ph.D.

Název práce: Výuka cestovního ruchu na 2. stupni základních škol (tvorba didaktické kazuistiky a její aplikace)

Druh práce: Diplomová práce

Rok odevzdání: 2020

Počet stran: 67 s.+ 21 s. příloh

Anotace: Diplomová práce se zabývá tématem výuky geografie cestovního ruchu na 2. stupni základních škol. Hlavním cílem práce bylo vytvoření kazuistiky na výuku geografie cestovního ruchu na základní škole a její aplikování. Didaktická kazuistika byla vytvořena v rámci výuky na základní škole v Jesenici. Kazuistika byla poté aplikována na výuku na základní škole v Kosově Hoře s cílem zvýšení kvality výuky. V teoretické části práce nalezneme ukotvení geografie cestovního ruchu v kurikulárních dokumentech platných v České republice, tj. v rámcovém vzdělávacím programu, školním vzdělávacím programu, tematických plánech škol. Dílčím cílem byl rozbor vybraných učebnic zeměpisu pro 9. ročník základní školy.

Klíčová slova:

Geografie cestovního ruchu, výuka, zeměpis, 2. stupeň základní školy, didaktická kazuistika, zvýšení kvality výuky

ANNOTATION PAGE OF DIPLOMA THESIS
UNIVERSITY OF SOUTH BOHEMIA IN ČESKÉ BUDĚJOVICE
FACULTY OF EDUCATION

Author: Bc. Jana Neradová

Department: Geography

Study programme: N7503 Teaching at Primary school

Field of study: Teaching of Geography at lower secondary school

Teaching of English at lower secondary school

Thesis supervisor: Mgr. Jiří Rypl, Ph.D.

Title: Teaching tourism at the 2nd grade of the primary school (didactic case report and its application)

Type of thesis: Diploma thesis

Year of delivery: 2020

Number of pages: 67 p. + 21 p. of annexes

Annotation: This diploma thesis focuses on the teaching of the tourism geography at the 2nd grade of the primary school. The main goal of this thesis was to create a didactic case report on the teaching of the geography of tourism at the 2nd grade of primary school and its application. The didactic case report was created on teaching which took place at primary school in Jesenice and was followed by application of the didactic case report at primary school in Kosova Hora. The goal of the application was to improve the quality of teaching. The theoretical part of the thesis is focused on the role of the tourism geography in curricular documents valid in the Czech Republic such as Framework Educational program, School Education program and thematic plans. The secondary goal was focused on analysis of geography textbooks for 9. th grade of secondary school.

Key words:

Tourism geography, teaching, geography, 2nd grade of the primary school, didactic case report, teaching improvement

Obsah

1. Úvod a cíle práce	7
2. Rešerše literatury	8
3. Metodika práce	10
3.1. Metodika rozboru učebnic	10
3.2. Metodika tvorby didaktické analýzy učiva geografie cestovního ruchu a přípravy na výuku	12
3.3. Metodika tvorby didaktické kazuistiky.....	16
3.4. Metodika 3 A	18
4. Geografie cestovního ruchu.....	20
5. Vymezení geografie cestovního ruchu v rámci kurikulárních dokumentů.....	22
5.1. Hlavní principy navozované Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání	22
5.2. Vymezení geografie cestovního ruchu v rámci Školního vzdělávacího programu	26
6. Rozbory učebnic zeměpisu používaných na základní škole.....	28
7. Didaktická analýza učiva geografie cestovního ruchu	40
8. Výuka geografie cestovního ruchu na základní škole Jesenice	44
9. Didaktická kazuistika	51
9.1. Anotace	51
9.2. Analýza	52
9.3. Alterace.....	55
9.4. Úprava výuky.....	56
10. Aplikace kazuistiky na základní škole Kosova Hora	58
11. Závěr.....	61
12. Seznam použité literatury a internetových zdrojů	62
Seznam obrázků a videí.....	65
Seznam tabulek.....	66
Seznam příloh	67

1. Úvod a cíle práce

Zaměření této diplomové práce souvisí s povoláním učitele, které si autorka vybrala jako svoji budoucí kariéru, ve které bude čelit mnoha výzvám a příležitostem. K nezbytnostem této profese patří schopnost adaptovat se různým situacím a také práce na osobním a profesním rozvoji. Právě didaktická kazuistika napomáhá rozvoji učitele.

Téma cestovního ruchu bylo autorce vždy blízké. Sama je velmi vášnivý cestovatel a nejednou už si naplánovala vlastní zájezd do zahraničí. I z tohoto důvodu je jí geografie cestovního ruchu velmi blízká. Podnět pro vytvoření diplomové práce zaměřené na vytvoření vlastní didaktické kazuistiky a její aplikování vznikl díky účasti autorky na akčním výzkumu, který byl zaměřen na zlepšení kvality výuky. Zde se autorka poprvé seznámila s pojmem didaktická kazuistika a s možným přínosem, který má pro učitele.

Hlavním cílem této práce tak je vytvoření didaktické kazuistiky, ve které autorka zkoumala, jaké determinanty ovlivnily výuku ve 2 paralelních třídách. Tyto poznatky pak budou nadále aplikovány na výuku daného tematického celku v další třídě. To znamená, že dle těchto poznatků bude hodina upravena tak, aby byla výuka co nelepší. Dílčím cílem je provést rozbor učebnic zeměpisu pro daný ročník základní školy. Před výukou byla také vytvořena didaktická analýza učiva, která posloužila jako příprava a úvod autorky do výuky dané problematiky.

Autorka si uvědomuje, že každá třída je jiná, a proto bude klást velký důraz na poznání nejen třídy ve které se bude kazuistika aplikovat, ale i ostatních tříd, které bude během své učitelské kariéry učit, aby mohla co nejvíce „podchytit“ determinanty výuky a aby její výuka byla co nejkvalitnější.

2. Rešerše literatury

Základní literatura, která napomohla autorce k uvedení do problematiky geografie cestovního ruchu, byla česky a anglicky psaná díla autorů GEHINOVÁ (2008), WILLIAMS (1998), TOUŠEK, KUNC, VYSKOČIL A KOL. (2008). LEW, HALL, TIMOTHY (2008) také podrobně rozebírají světové oblasti cestovního ruchu. Tato díla pokryla všechny aspekty problematiky geografie cestovního ruchu. Pohledem geografů na problematiku cestovního ruchu se ve svém článku zabývají ŠAUER, VYSTOUPIL (2011).

Přínosem byla také anglicky psaná díla, která se také zabývají geografii cestovního ruchu a turistickými destinacemi BONIFACE, COOPER, COOPER (2016) a BURTON (1998).

Podklady pro výuku zeměpisu byly čerpány z osnov ministerstva školství neboli kurikulárních dokumentů KOLEKTIV AUTORŮ (2017). Geografie cestovního ruchu jako součásti světového hospodářství je zde zařazena do části Společenské a hospodářské prostředí. Tento dokument je dále podrobněji rozpracován ve školních vzdělávacích programech škol, které byly v rámci této diplomové práce navštíveny: ZŠ JESENICE (2018) a ZŠ KOSOVA HORA (2017). V těchto dokumentech bylo podrobněji rozpracováno zařazení geografie cestovního ruchu do výuky.

Jako didaktický podklad práce posloužily knihy autorů PETTY (2008), KÜHNLOVÁ (1997), ČIŽMÁROVÁ (2006) a MAŇÁK, ŠVEC (2003), který se ve své publikaci podrobně zabývá výukovými metodami. Právě publikace MAŇÁK, ŠVEC (2003) byla jednou z klíčových knih použitých při tvorbě této diplomové práce. Autorka se touto publikací řídila při výběru výukových metod pro svoji výuku a při přípravě projektu. Výuku geografie nastiňuje ve své knize GERSMEHL (2008). Významem použití pracovních listů ve výuce se ve svém článku zabývá OSVALDOVÁ (2017). Jednotlivými fázemi zpracování didaktické kazuistiky se ve své publikaci velmi podrobně zabývá PODROUŽEK (1998).

Jednou z klíčových publikací byla kniha VALENTA (1997), která se zabývá tvorbou učebnic. Dle této publikace byl zpracován rozbor učebnic zeměpisu. SWOT analýza je stručně popsána v knize GRASSEOVÁ A KOL. (2010). Tato analýza byla použita k celkovému hodnocení jednotlivých učebnic. K analýze bylo vybráno několik učebnic zeměpisu pro 9. ročník základní školy: CHALUPA, HÜBELOVÁ (2010), CHALUPA, WEINHOFER, KRÁČMAR (2019), KOLEKTIV AUTORŮ (2008), MARADA a kol. (2017), STRAŠILOVÁ, KUBŮ, KYŠOVÁ (2019), VALENTA, HERINK (2010) a

VOŽENÍLEK, FŇUKAL, NOVÁČEK, SZCZYRBA (2015). Záměrně byla také vybrána učebnice pro 8. ročník, která se geografii cestovního ruchu také zabývá: CHALUPA, DEMEK, RUX (2009). Učebnice byly vybírány dle platného seznamu učebnic s doložkou ministerstva školství MŠMT (2019). Tudíž platí, že většina učebnic má doložku ministerstva školství. Jedna byla vybrána dle uvážení autorky, protože svým zpracováním autorku velmi zaujala: STRAŠILOVÁ, KUBŮ, KYŠOVÁ (2019).

Determinanty reálné výuky, které autorka ve své didaktické kazuistice sledovala, ve svém článku popisuje PRŮCHA (1987), tyto determinanty jsou také popsány v knize ZORMANOVÁ (2017). Článek autorů ŠEĐOVÁ, ŠVARÍČEK (2010) se podrobně zabývá problematikou angažovanosti žáků, která hraje velmi důležitou roli v procesu výuky. Tvorbu mentálních (myšlenkových) map popisuje ve svém článku HERINK (2014).

Pro uvedení do problematiky didaktických kazuistik a jejich tvorby posloužila zejména díla autorů JANÍK, SLAVÍK, MUŽÍK, TRNA A KOL. (2013), jejichž dílo se zabývá zvýšením kvality ve vzdělávání a použitím didaktických kazuistik. Problematikou didaktických kazuistik se také zabývají SLAVÍK, STARÁ, ULIČNÁ, NAJVAR ET AL. (2017). Použití metodiky 3 A, jejímiž fázemi se autorka při tvorbě své vlastní didaktické kazuistiky inspirovala, je podrobně rozepsáno v publikaci SLAVÍK, JANÍK, JARNÍKOVÁ, TUPÝ (2014). Fáze didaktické kazuistiky dle metodiky 3 A jsou anotace, analýza a alterace.

3. Metodika práce

Tato kapitola je věnována metodice zpracování diplomové práce. Pro upřesnění a objasnění názvu a obsahu práce je nutné zmínit, že se jedná o výuku geografie (zeměpisu) cestovního ruchu na 2. stupni základní školy. Diplomová práce je tedy zaměřena na výuku geografie cestovního ruchu, na kterou byla vypracována a posléze aplikována didaktická kazuistika. Didaktická kazuistika byla vypracována v rámci projektu, který se zabýval zvýšením kvality vzdělávání žáků, rozvojem klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotnosti. Tato kazuistika byla upravena a více rozvinuta pro potřeby této práce. Název akčního výzkumu je: Faktory ovlivňující výuku zeměpisu na základní škole, a proto se jedna z vybraných škol nachází dále od místa bydliště autorky. Druhá škola, kterou si autorka vybrala, je ZŠ v Kosově Hoře. Od tohoto faktu se práce dále odvíjela, a to hlavně z pohledu výběru učebnic (učebnice použité na školách a autorkou vybrané učebnice) a zpracování didaktické kazuistiky. Vypracování didaktické analýzy učiva se odvíjelo od tématu výuky. Didaktická analýza učiva obsahuje také postup přípravy na výuku. Poznatky, které autorka získala při vypracování didaktické kazuistiky byly dále aplikovány na vlastní výuku autorky na vybrané škole. Proces tvorby této práce je popsán v následující kapitole.

3.1. Metodika rozboru učebnic

Rozbor učebnic se skládal ze 2 hlavních fází. První fází byl rozbor učebnice zaměřující se na její strukturu a obsah učiva. Každá učebnice byla hodnocena zvlášť. Při hodnocení obsahu učiva bylo vycházeno z rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) (Kolektiv autorů, 2017). Dále se autorka zaměřila na celkovou strukturu učebnice, kde byla stěžejní publikace Valenta (1997). Ve druhé fázi následovala SWOT analýza (Humprey, 1970-80).

Vybrány byly učebnice zeměpisu pro 9. ročník základní školy, ve kterých je probíráno učivo geografie cestovního ruchu jako součásti národního hospodářství. Záměrně také byla vybrána učebnice Zeměpis 8, která je určena pro 8. ročník, ale téma je zde také probíráno. Až na jednu učebnici mají všechny doložku MŠMT. Učebnice nakladatelství Taktik byla vydána roku 2019 a zřejmě z tohoto důvodu jí ještě nebyla doložka udělena. Tato učebnice je také v souladu s RVP a byla vybrána i z toho důvodu, že dle zákona č. 561/2004 Sb. § 27 mohou školy používat i učebnice a učební materiály, které doložku neobsahují. Tyto materiály ovšem nesmí být v rozporu s RVP. Tuto učebnici vybrala autorka záměrně, a to z důvodu, že se jí ze

současné nabídky učebnic jevila jako nejvíce propracovaná a nejatraktivnější. Záměrně nebyly vybrány žádné pracovní sešity, a to především proto, že nebyly na vybraných školách používány.

Celkově tedy bylo pro analýzu vybráno 8 učebnic, ze kterých byly 2 použity při výuce na vybraných školách. Další učebnice byly vybrány dle seznamu doložek MŠMT. Autorka v této práci rozebrala všechny učebnice s doložkou, kde se téma geografie cestovního ruchu vyskytuje a jednu učebnici bez doložky. Autorka se při tvorbě postupu analýzy učebnic inspirovala vlastní bakalářskou prací (Neradová, 2018), která taktéž zahrnuje komplexní analýzu učebnic. Seznam učebnic viz tabulka č. 3.

Valenta (1997) se ve své publikaci zabývá teorií učebnic, což znamená, že zkoumá učebnici jako systém, který podléhá určité struktuře. Základní složkou učebnice je samotný text (didaktický, výkladový), který můžeme rozdělit na základní, doplňující a vysvětlující. Ostatní složky učebnice text většinou pouze doplňují a nepřinášejí nové informace, a proto se nazývají mimotextovými složkami. Tato část analýzy byla proto zaměřena na strukturu učebnice, konkrétněji na textové a mimotextové složky, které jsou více rozepsány níže.

Základní text musí být zpracován dle učebních osnov. Nacházejí se zde hlavní informace, které tvoří tzv. jádro učebnice. Základní text může být členěn do dvou skupin, kterými jsou teroreticko-poznávací text (základní termíny, klíčové pojmy, základní fakta apod.) a instrukčně-praktický text (pravidla uplatňování vědomostí, popisy úloh, cvičení a pokusů, vymezení norem, charakteristika metod poznání apod.). **Doplňující text** slouží k upevnění a rozvoji základního textu a přesahuje učební osnovy. Můžeme sem zařadit úryvky, dokumenty, články, opisy, vyprávění apod. Vysvětlující text je nedílnou součástí základního učiva, je zaměřen na pochopení obsahu a jsou do něj zařazeny: úvod, poznámky, vysvětlivky, slovníky, atlasy, komentáře, seznamy symbolů a zkratk apod (Valenta, 1997).

Dle Valenty (1997) můžeme **mimotextové složky** rozdělit do tří kategorií, kterými jsou: aparát organizace osvojování (AOO), ilustrační materiál (IM) a orientační aparát (OA). Do aparátu organizace osvojování řadíme tabulky, vyznačení, návody, cvičení, otázky a učební úlohy. Ilustrační materiál zahrnuje ilustrace jak předmětné, tak námětové, dokumentární a technické, dále také diagramy, mapy, schémata a různé plány, grafiky a symboly. Do orientačního aparátu řadíme předmluvu, obsah, rubrikaci, vyznačení, signály (nadpisy, podnadpisy, grafické a typografické značky, různé změny písma), rejstříky a bibliografie (Valenta, 1997).

Druhá část analýzy učebnic se zaměřila na SWOT analýzu, která učebnice zhodnotila dle silných stránek (strengths), slabých stránek (weaknesses), příležitostí (opportunities) a ohrožení (threats). Tato část rozboru učebnic byla provedena dle subjektivního názoru autorky. Podrobné informace o této analýze čerpala autorka z publikace (Grasseová a kol., 2010). Výsledky této analýzy byly posléze zaneseny do tabulek.

3.2. Metodika tvorby didaktické analýzy učiva geografie cestovního ruchu a přípravy na výuku

Tvorba didaktické analýzy učiva byla jednou z velmi důležitých součástí samotné přípravy na výuku. Dle Podroužka (1998, s. 52) je „*didaktická analýza učiva myšlenková činnost učitele. Právě tato činnost mu napomáhá pochopit obsah, rozsah a organizaci učební látky a najít její hodnotu se zaměřením na výchovu a vzdělání. V rámci této analýzy se také stanovují určité výukové, vzdělávací a výchovné cíle.*“ Tato analýza by měla být vypracována před výukou. Důležitá je správnost a účinnost této analýzy, která převážně závisí na učiteli.

Podroužek (1998) ve své publikaci zmiňuje, jaké kroky při tvorbě didaktické analýzy provádíme. Celá činnost se skládá ze tří etap:

- Rozbor obsahu učiva
- Rozbor činností žáků
- Rozbor vertikálních a horizontálních mezipředmětových vztahů

První etapa je zaměřena na rozbor obsahu učiva, pojmů, vztahů a vazeb v učivu, zjištění vzdělávacích hodnot tématu a určení materiálních a formálních cílů. V této části tedy probíhá pojmová analýza (výchozí pojmy a jejich hierarchie), vztahová analýza (vztahy, souvislosti, vazby a principy mezi pojmy) a praktická analýza (užitečnost učiva pro další vzdělání a život). Ve druhé etapě se zabýváme činnostmi, které žáci budou provádět, aby si danou látku osvojili. Rozebíráme všechny operace, které jsou potřeba pro získání návyků, postojů, vědomostí a dovedností. Výsledkem jsou posléze učební úlohy žáků. Konečná etapa zjišťuje mezipředmětové vztahy. Žáci mají velmi často problém vidět souvislosti mezi jednotlivými předměty a jejich využitím, což je velmi negativní pro jejich budoucí život, a proto je učitel vede k pochopení těchto velmi důležitých vztahů (Podroužek, 1998).

Dle Podroužka (1998) můžeme tvorbu didaktické analýzy učiva shrnout do několika bodů:

- *výběr tematického celku a konkrétního tématu podle ročního plánu, včetně zvoleného počtu hodin*
- *stanovení konkrétních výchovných a vzdělávacích cílů; které vědomosti, dovednosti, myšlenkové a poznávací činnosti si má žák osvojit; jak ovlivnit jeho postoje, popř. návyky; které normy a hodnoty má žák získat; promyšlení otázek ověřování učiva*
- *diagnostikování požadavků na jednotlivé žáky konkrétní třídy; zamýšlení nad zkušenostmi, které by žáci s probíraným učivem mohli mít; konfrontace nového obsahu učiva s již osvojeným učivem*
- *posouzení struktury učiva a možnosti jejího didaktického zpracování ve vyučování*
- *promyšlení varianty aktivní činnosti žáků ve vyučování a aktivního přístupu žáků k učení*
- *na základě promyšlené struktury učiva a činnosti žáků provést výběr konkrétních vyučovacích forem, vyučovacích metod a vyučovacích prostředků*

Podroužek (1998, s. 56)

Autorka se při tvorbě své didaktické analýzy učiva geografie cestovního ruchu řídila právě těmito body. Výsledná didaktická analýza učiva měla tuto osnovu:

1. Téma
2. Hodinová dotace
3. Stanovení výukového cíle
4. Stanovení výchovných a vzdělávacích cílů
5. Výběr základního učiva
6. Analýza mezipředmětových vztahů
7. Operační analýza
8. Scénář hodiny
9. Výběr vyučovacích metod, forem a prostředků včetně učebních pomůcek

Celá didaktická analýza učiva se nachází v kapitole č. 7. Vyučovací metody byly vybrány dle Maňák, Švec (2003), podle kterých si učitel vyučovací metody nemůže vybrat jen podle sebe, ale především dle logiky věci a objektivních kritérií, mezi které patří například cíle výuky, obsah výuky a především žák, který je jedním z hlavních determinantů výuky.

Toto bylo možné pozorovat již při tvorbě didaktické kazuistiky, ve které bylo těžké aplikovat stejné metody na dvě různé třídy, protože každá třída reagovala jinak.

V tabulce č. 1 je zobrazena klasifikace výukových metod. Z těchto metod autorka vybírala ty nejvhodnější pro svoji výuku. Nejvhodnější pro výuku zvoleného tematického celku byly metody slovní, dovednostně-praktické, diskusní, heuristické, inscenační, samostatná práce, brainstorming, projektová výuka, frontální výuka, skupinová výuka a samostatná práce. Jelikož autorka předpokládala, že o tématu cestovní ruch žáci už něco ví, tak se nespolehala na frontální výuku, kde je dominantní učitel, ale spíše se snažila použít diskusní metodu a dát žákům šanci uplatnit jejich znalosti (Maňák, Švec, 2003).

Tabulka č. 1 - Klasifikace výukových metod

Klasifikace výukových metod
Klasické výukové metody: slovní, názorně-demonstrační, dovednostně-praktické
Aktivizující metody: diskusní, heuristické, řešení problémů, situační, inscenační, didaktické hry
Komplexní výukové metody: frontální výuka, skupinová a kooperativní výuka, partnerská výuka, individuální a individualizovaná výuka, samostatná práce žáků, kritické myšlení, brainstorming, projektová výuka, výuka dramatem, otevřené učení, učení v životních situacích, televizní výuka, výuka podporovaná počítačem, sugestopedie a superlearning, hypnopedie

Zdroj: Maňák, Švec (2003), upraveno autorkou (2019)

Příprava na vlastní výuku se skládala z několika částí. Nejdříve probíhala konzultace s učitelem zeměpisu daných tříd, následovalo shromažďování materiálů o tématu a diskuze s RVP, syntéza materiálů, didaktická analýza učiva a příprava tvorby didaktické kazuistiky. Dále byly vybrány nejvhodnější výukové metody (Maňák, Švec, 2003) a možné výukové aktivity (Strnadová, 2014) (Herink, 2014) a dle nich a získaných materiálů byla vytvořena prezentace a projekt. Prezentace byla obohacena o obrázky a koncipována tak, aby vyvolala diskuzi. Projekt byl vytvořen pro praktické využití informací, které žáci během výuky získali, a zároveň k rozvoji klíčových kompetencí žáka.

Na začátku výuky vytvořil každý žák mentální mapu. Tato aktivita byla vybrána proto, že zobrazuje vztahy mezi pojmy. Autorka chtěla zjistit, co si žáci spojí s klíčovým slovem

(cestovní ruch) a tím ověřit znalosti, které žáci o daném tématu mají a s čím si cestovní ruch spojují.

Myšlenková (mentální) mapa je metoda, která slouží k aktivizaci myšlení žáků a vyjadřuje tzv. zvnitřněný obraz prostředí. Co se týče začlenění mentálních map do výuky zeměpisu, je nejvhodnější začít s jednoduchými schémata, např: Co si představíš, když se řekne...? Tímto je také možné s žáky procvičit několik pojmů a dát je do logických souvislostí (Herink, 2014). Strnadová (2014) ve svém článku uvádí, že mentální (myšlenková) mapa zobrazuje vztahy mezi objekty, pojmy apod. Mentální mapa je subjektivně vytvořená. Žáci vytvořili tzv. Buzanovo pojetí mentální mapy, kdy je určený středový objekt (slovo) a čáry od něj vedou ke slovům, které si spolu s tímto termínem spojíme. Mentální mapy žáků jsou zahrnuty v příloze č. 3.

V rámci aplikace didaktické kazuistiky byl vytvořen pracovní list. Dle použitých výukových metod se jedná o samostatnou práci a výuku podporovanou počítačem (Maňák, Švec, 2003). Dle Osvaldové (2017) slouží pracovní listy jak k procvičení a upevnění učiva, tak k aktivizaci žáků, a proto jsou ideální pro zapojení žáků do procesu výuky. Je ale důležité zmínit, že pracovní listy nemohou nahradit učebnici.

Úlohy, které jsou zahrnuty v pracovním listu, by měly žáky upoutat a vést k jejich samostatnosti. Proto byly také zvoleny úlohy vyžadující práci s atlasem nebo počítačem. Také jsou vhodné různé druhy úloh a úlohy s mezipředmětovými vazbami (Osvaldová, 2017).

Tento pracovní list v úkolech shrnoval probíranou látku a do jisté míry kopíroval osnovu hodiny. Mimo jiné pracovní list zahrnoval práci s mapou a vyhledávání informací. Při tvorbě pracovního listu využila autorka toho, že výuka probíhá v počítačové třídě a byl tedy také zaměřen na práci s počítačem. Tento pracovní list byl vytvořen pouze pro případ, že by třída byla neaktivní, ale ve výuce nakonec použit nebyl. Pracovní list je k nahlédnutí v příloze č. 2.

Zadání projektu bylo uvedeno po probrání látky. Maňák, Švec (2003) ve své publikaci uvádějí, že projektová výuka řeší komplexnější problémy, které se zaměřují na praxi a překračuje hranice školy. Tento druh výuky obohacuje metodický repertoár a je důležitým dodatkem k alternativnímu směru učení a výuky. Projekt je vlastně praktická úloha propojená s běžným životem. Tuto úlohu musíme řešit jak teoreticky, tak prakticky.

Fáze vypracování projektu Maňák, Švec (2003, s. 169) člení na:

- *Stanovení cíle – má zjistit vhodnost a realizovatelnost záměru vzhledem k daným podmínkám. Významná je účinná motivace žáků*

- *Vytvoření plánu řešení – kritický a rozhodující moment předurčující výsledek. Velmi záleží na společném prodiskutování plánu a na výběru úkolů pro každého žáka.*
- *Realizace plánu – pozorné a kritické sledování jeho plnění se opírá o vypracovaný plán, který vedoucí projektu srovnává s aktuálním stavem. Realizují se všechny aktivity, které mají podle plánu zajistit očekávané výsledky.*
- *Vyhodnocení – zveřejnění výsledků společného úsilí a celkové zhodnocení práce na projektu. Vyhodnocení se opírá o sebekritiku a objektivní posouzení přínosu jednotlivých řešitelů.*

Projektová výuka zvyšuje motivaci žáků, napomáhá jim k řešení úkolů a problémů vlastního života, posiluje ochotu spolupracovat a přináší žákům nové zkušenosti (Bönsch, 1974, s. 97 cit. v Maňák, Švec, 2003, s. 170).

3.3. Metodika tvorby didaktické kazuistiky

Stěžejní částí této práce bylo vytvoření didaktické kazuistiky (Slavík, Stará, Uličná, Najvar, et al., 2017) a její následná aplikace na vlastní výuku autorky. Didaktická kazuistika zaměřená na determinanty výuky (Průcha, 1987) byla vytvořena v rámci již zmíněného projektu. Autorka si zde nejprve odučila hodiny zaměřené na geografii cestovního ruchu ve dvou paralelních třídách a posléze vypracovala didaktickou kazuistiku. Jednotlivé fáze této kazuistiky byly inspirovány fázemi podle metodiky 3 A (Slavík, Janík, Jarníková, Tupý, 2014) z toho důvodu, že metodika 3 A jako taková nemůže být aplikována učitelem na vlastní výuku. Kazuistika dle této metodiky je vypracovávána třetí osobou v rámci hospitace.

Kazuistika vytvořená v rámci projektu byla upravena a rozšířena pro potřeby této diplomové práce. Kazuistika zjišťovala, zda plán hodiny vyšel a co je potřeba upravit pro to, aby byla výuka kvalitnější. Výsledky této kazuistiky byly následně aplikovány na výuku 9. třídy na ZŠ v Kosově Hoře. Autorka se snažila být ke své výuce velmi kritická, aby co nejvíce zvýšila kvalitu své výuky a aby co nejlépe nabyté poznatky aplikovala. Dle těchto poznatků pak vznikly úpravy, které byly aplikovány na pozdější výuku.

Jedním z hlavních úkolů bylo určit čím se bude didaktická kazuistika zabývat. Jelikož autorka učila ve dvou paralelních třídách a chtěla aplikovat poznatky z kazuistiky na svou další výuku, tak byly vybrány právě determinanty výuky, kterými se ve svém článku zabývá Průcha (1987). Determinanty výuky také nalezneme v novější publikaci Obecná didaktika (Zormanová, 2014).

Dle Zormanové (2014) jsou determinanty výuky jisté faktory, které výuku ovlivňují. Můžeme je rozdělit do pěti základních skupin – čas, interakce a komunikace, učitel, žák, obsah vzdělávání. Právě na tyto determinanty se autorka během analýzy své didaktické kazuistiky zaměřila.

Tabulka č. 2 zobrazuje determinanty reálné výuky, na které se autorka zaměřila. Faktory, které mohly výuku ovlivnit tak mohly být například začátek výuky, den v týdnu, ročník, pololetí, počet žáků, vyučovaná látka (předpokládá se, že žáci už o cestovním ruchu něco ví), výukové metody, vybavenost školy (třídy), používané materiály, jestli je škola na vesnici nebo ve městě apod. Je zde důležité připomenout, že autorka dané třídy na ZŠ v Jesenici příliš neznala, naopak s 9. třídou na ZŠ v Kosově Hoře spolupracuje v rámci své asistentké praxe již druhým rokem.

Tabulka č. 2 - Determinanty výuky

Determinanty výuky	
Čas	využitý čas výuky, pokrytí obsahu vzdělávání, aktivní čas učení
Interakce a komunikace	učební klima ve třídě, komunikace žák-text, preferující postoje, profil výukové komunikace
Učitel	modifikace učiva, preference k obsahům vzdělávání, vyučovací styl, podmínky práce, soc. a ekon. podmínky učitelů
Žák	osobnostní charakteristiky, sociální charakteristiky, školní zátěž
Obsah vzdělávání	vlastnosti projektového stavu (rozsah, obtížnost, struktura), potenciální efektivnost

Zdroj: Průcha (1987), upraveno autorkou (2019)

Kazuistika, jinými slovy případová studie, vytváří náhled na situaci v běžné praxi. Kazuistika nám umožňuje popsat a vysvětlit soubor vztahů, které provázejí určitou situaci. Je důležité sledovat nejen vnitřní, ale i vnější souvislosti. Kazuistika dokáže reprezentovat komplexní problém v konkrétní oblasti a jejím cílem je získávat nové informace v oboru. Kazuistika ale zároveň působí jako podpora ve spojení teorie a praxe v oboru. Pro kazuistiku je důležitý vyprávěcí styl. Vyprávěcí styl kazuistiky napomáhá k zachycení vývoje situací, protože popisuje náhled na vytváření vztahů mezi jednotlivými členy situace během určitého časového intervalu. Kazuistika musí být založena na faktech, jejichž zdrojem je pozorovaná

výuka. Z těchto faktů jsou vytvořeny úsudky, které nám říkají více o změnách učebního prostředí (Slavík, Stará, Uličná, Najvar et al., 2017).

„Kazuistika empiricky průkazně reprezentuje reálné profesní zkušenosti z praxe. V praxi se poznatková báze příslušného oboru rozvíjí prostřednictvím jinak utvářené sítě poznatkových a inferenčních souvislostí, než by odpovídalo logické strukturaci a návaznosti témat v samotné teorii, resp. v textu, který teorii popisuje a vykládá. Jinými slovy, logika a strukturace myšlení spojeného s reflektováním praxe „nemůže být odvozena přímo z řádu teorie, ale nejdříve ze struktury samotné aktuální zkušenosti“ (Slavík, 2003, s. 203 cit. v Slavík, Stará, Uličná, Najvar et al., 2017, s. 14).

Slavík, Stará, Uličná, Najvar et al. (2017, s. 24) říkají, že *„úkol didaktické kazuistiky je analyzovat, vyložit a vyhodnotit, jak se v učebním prostředí na základě učebních úloh konstituují příležitosti k vzdělávací světa tvorbě: k dorozumění, k žákovskému učení a porozumění obsahu. Analýza, výklad a hodnocení se v didaktické kazuistice opírají o kritické porovnání reálného stavu výuky s jeho navrženými hodnotovými alternativami.“*

3.4. Metodika 3 A

Jak již bylo výše zmíněno, tak byla kazuistika inspirována fázemi metodiky 3 A zpracované ve studii autorů Slavík, Janík, Jarníková, Tupý (2014) a to z toho důvodu, že kazuistiku vytvářela autorka na svou vlastní výuku.

Metodiku 3 A (někdy také AAA) můžeme chápat jako obraz pojetí struktury průniku výzkumu kvality výuky na průnik vzdělávací teorie a praxe. Jejím cílem je posloužit ke spojení mezi vzdělávací praxí a teorií. Metodika 3 A vychází z myšlenky, že právě zkoumání samotné výuky je nejpromyšlenější druh reflexe výuky, a to platí nejen pro výzkumníky, ale také pro učitele samotné. Výzkum má tedy úlohu zpětné vazby ve vzdělávacím procesu a přináší nové informace o procesu edukace. Kvůli tomu může tento výzkum přispět ke zvyšování kvality výuky, což bylo i cílem autorky při tvorbě kazuistiky (Slavík, Janík, Jarníková, Tupý, 2014).

Výzkum metodiky 3 A je spojen s hospitacemi, které sledují přímo proces výuky a jsou v centru dění. Také rozhodují o úspěšnosti edukačního systému, který zahrnuje spolupráci učitele s žákem a obsahem vzdělávání. Hospitace tak mohou podporovat profesní rozvoj učitele a mohou ověřit úspěšnost alterací výuky. Základním bodem profesionálního rozvoje učitele je popis situace výuky a návrhy jeho alterace (úpravy). Ovšem tyto situace jsou rozebírány s ohledem na celkový kontext výuky tak, aby bylo možné posoudit kvalitu

výuky s ohledem na její cíle a obsah. Výukové situace jsou kvalitativně hodnoceny a rozlišeny na selhávající, nerozvinuté, podnětné a rozvíjející (Slavík, Janík, Jarníková, Tupý, 2014).

Pro autorku byl nejpodstatnější částí postup metodiky 3 A, jejíž fázemi se inspirovala a podle kterých kazuistiku vypracovala. Slavík, Janík, Jarníková, Tupý (2014) rozlišují 3 fáze, podle kterých dostala metodika název. Jedná se o anotaci neboli popis analyzované složky, kdy analýza zahrnuje rozbor sledované situace a alterace, což je návrh na zlepšení této situace ve výuce. Tyto fáze jsou základní a kazuistika je musí obsahovat.

Výsledná kazuistika vypadá takto:

1. Anotace

- *kontext výukové situace – cíl, téma, návaznost obsahu*
- *didaktické uchopení obsahu – činnost učitele a žáků*

2. Analýza

- *Strukturace obsahu – rozbor s využitím konceptového diagramu*
- *Rozbor transformace obsahu s výhledem k alteraci*

3. Alterace

- *Posouzení kvality*
- *Návrh alterace a její přezkoumání*

(Janík et al. 2013, s. 242 cit. v Slavík, Janík, Jarníková, Tupý, 2014, s. 746)

4. Geografie cestovního ruchu

Tato kapitola slouží k uvedení do problematiky geografie cestovního ruchu (nebo také turismu). Ač se jedná o poměrně mladé odvětví, tak je jeho význam v dnešní společnosti velmi vysoký. Ještě před zpracováním příprav na výuku bylo pro autorku důležité prozkoumat problematiku geografie cestovního ruchu a zjistit co nejvíce informací, které by byly užitečné nejen pro výuku, ale i pro následný projekt vytvořený pro žáky, a proto byla do práce zařazena právě tato kapitola, která má posloužit jako stručný úvod právě do tohoto tématu.

Dle Williamse (1998) je turismus velmi významnou silou změny dnešního světa. Mnoho lidí jej považuje za největší (nejsilnější) odvětví světového hospodářství, jehož součástí je masová migrace lidí, zneužívání přírodních zdrojů s ohromnými dopady na místa, ekonomiku, společnost a přírodní prostředí. Od druhé světové války byl zaznamenán obrovský rozmach tohoto odvětví a v současnosti patří mezi vedoucí odvětví světového hospodářství s více jak půl miliardou cestujících ročně (v době napsání publikace, v současné době je počet mnohem vyšší).

Toušek, Kunc, Vystoupil a kol. (2008) udávají, že cestovní ruch je členěn na druhy a formy. Formy cestovního ruchu jsou zaměřeny na uspokojování jednotlivých potřeb, tzn., že jsou specifické a zaměřené právě na tuto určitou potřebu. Můžeme sem zařadit například cestovní ruch lázeňský, kulturně-poznávací, zimní a letní turistický, kongresový a vinařský. Oproti tomu se při určování jednotlivých druhů cestovního ruchu zaměřujeme na určité prvky, kterými jsou například místo realizace, délka účasti, časového rozložení během roku apod.

Gehinová (2008, s. 7) ve své publikaci uvádí, že *„geografie cestovního ruchu je chápána jako interdisciplinární odvětví, které využívá nejen výsledků výzkumů dalších odvětví geografie, ale i poznatků z jiných odvětví.“* Geografii cestovního ruchu můžeme zařadit do ekonomické geografie společně s geografii průmyslu, zemědělství, dopravy a služeb. Hlavním cílem geografie cestovního ruchu je zkoumání oblastí a míst, kde se cestovní ruch nachází. Také analyzuje možnosti rozvoje cestovního ruchu v oblastech a vzájemné vztahy a jevy, které cestovní ruch provázejí (Gehinová, 2008).

Obecná geografie cestovního ruchu zkoumá všeobecné zákonitosti a hlavní směry pohybu v cestovním ruchu, regionální geografie cestovního ruchu je zaměřena na konkrétní území. Velmi důležitý je výzkum předpokladů cestovního ruchu. Právě předpoklady určují využitelnost určitého území pro cestovní ruch (Gehinová, 2008). Právě při vypracovávání projektu bylo pro žáky velmi důležité si uvědomit, jaké předpoklady pro cestovní ruch jejich

vybrané místo má, protože je důležité si uvědomit, že daná místa musí splňovat určité „podmínky“ pro to, aby zde mohl cestovní ruch vzniknout.

Předpokladů pro cestovní ruch může být několik:

- *lokalizační – přírodní a kulturně-historické*
- *realizační – dopravní a materiálně technické*
- *selektivní – objektivní (politická situace, životní úroveň, urbanizace, demografická struktura) a subjektivní (kulturní úroveň obyvatelstva, reklama a propagace, atraktivnost nabídky)*

Gehinová (2008, s. 9)

Dle Šauera, Vystoupila (2011) je možné měřit význam turistického regionu dle ubytovací infrastruktury regionu. V této analýze se zaměřujeme na kapacity (objem) ubytovacích zařízení. Významné oblasti se vyznačují vysokou koncentrací ubytovacích zařízení.

Důležité je si také uvědomit, jaké země jsou pro účastníky cestovního ruchu zdrojové a jaké jsou přijímací. Mezi nejvýznamnější zdrojové země patří Německo, Velká Británie, Francie, Nizozemsko, Itálie, Belgie, Španělsko, USA, Kanada a Japonsko. Jedná se tedy o nejbohatší státy světa s dominancí Evropy. Nejvýznamnější destinace jsou středozemní moře, evropské metropole, vysokohorské lyžařské oblasti, severoamerická městská centra apod. Mezi nejvýznamnější přijímací země rovněž patří evropské státy (Francie, Španělsko, Itálie, Velká Británie apod.), dále státy severní Ameriky (USA a Kanada) a Čína, Mexiko, Malajsie, Turecko (Gehinová, 2008). Dle tohoto výčtu států je také možné určit nejvýznamnější oblasti cestovního ruchu. Jsou jimi státy jižní a západní Evropy, Severní Amerika a V a JV Asie.

5. Vymezení geografie cestovního ruchu v rámci kurikulárních dokumentů

Následující kapitola se věnuje kurikulárním dokumentům, kterými jsou rámcový vzdělávací program a školní vzdělávací programy. Tyto dokumenty tvoří „páteř“ českého školství. V této kapitole jsou tyto dokumenty popsány a také je zde zakotveno a vymezeno téma této práce.

5.1. Hlavní principy navozované Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání (RVP ZV) je formulovaný dle principů tzv. Bílé knihy. Rámcové vzdělávací programy jsou programy státní úrovně a určují jednotlivé stupně vzdělávání – předškolní, základní, střední. Z RVP nadále vychází školní vzdělávací programy (ŠVP), které si již školy vytváří samy (Kolektiv autorů, 2017).

Cílem vzdělávání žáků na 2. stupni základní školy je získávání vědomostí, dovedností a návyků, které jim umožní vytváření takových návyků a hodnot, díky kterým se žáci stanou plnohodnotnými a uvědomělými členy společnosti (Kolektiv autorů, 2017).

Cíle základního vzdělávání dle RVP ZV

- *umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení;*
- *podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů;*
- *vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci;*
- *rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých;*
- *připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti;*
- *vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě;*
- *učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědní;*
- *vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učít je žít společně s ostatními lidmi;*

- *pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.*

Kolektiv autorů (2017, s. 8-9)

Rámcový vzdělávací program také určuje tzv. klíčové kompetence. Dle Kolektivu autorů (2017) představují klíčové kompetence souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti, a proto je cílem vzdělávání to, aby si žák tyto klíčové kompetence osvojil a mohl je dále uplatnit (Kolektiv autorů, 2017).

V RVP je ustanoveno šest klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské a kompetence pracovní. Všechny tyto kompetence jsou navzájem propojené, a proto je velmi důležité, aby pro jejich rozvoj směřovaly veškeré aktivity ve škole (Kolektiv autorů, 2017).

Kompetence k učení napomáhá žákovi zefektivnit proces učení, efektivně získat a utřídit informace a motivuje žáka k dalšímu poznávání a seberozvoji. **Kompetence k řešení problémů** napomáhá žákovi správně identifikovat a pochopit problém a jeho řešení. Žák také dokáže dělat uvážená rozhodnutí a uvědomuje si důsledky svých činů a je zodpovědný za svá rozhodnutí. **Kompetence komunikativní** napomáhá žákovi formulovat a vyjadřovat své názory. Dále se také žák učí pracovat se zdroji informací, rozumí různým typům komunikačních prostředků (texty, gesta, sociální sítě apod.) a dokáže na ně reagovat. Tato kompetence je také velmi důležitá pro vytváření mezilidských vztahů. **Kompetence sociální a personální** je velmi důležitá pro fungování člověka ve skupině lidí. Důležité je uvědomění si sama sebe jako jednotlivce a jako člena skupiny (kolektivu, třídy). Hlavní je nejen sebepojetí jedince, ale i upevňování mezilidských vztahů, vzájemná spolupráce a respekt. **Kompetence občanské** jsou zaměřeny na žáka jako plnohodnotného člena společnosti. Žák chápe společenské normy, své kulturní a historické dědictví a odmítá útlak a násilné činy. Velmi důležité jsou také environmentální problémy a chování v krizových situacích. **Kompetence pracovní** jsou zaměřeny na budoucí povolání žáka. Žák se učí použití různých materiálů, nástrojů a vybavení při výrobě produktů. Také se učí důležitosti pracovních zásad a dodržování pravidel. Výsledky své práce dále hodnotí nejen z hlediska kvality, funkčnosti

apod., ale také z hlediska společenského významu. Jsou také využity znalosti z jednotlivých vzdělávacích oblastí (Kolektiv autorů, 2017).

V RVP je vzdělávací obsah rozdělen do 9 oblastí.

- *Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk)*
- *Matematika a její aplikace (Matematika a její aplikace)*
- *Informační a komunikační technologie (Informační a komunikační technologie)*
- *Člověk a jeho svět (Člověk a jeho svět)*
- *Člověk a společnost (Dějepis, Výchova k občanství)*
- *Člověk a příroda (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)*
- *Umění a kultura (Hudební výchova, Výtvarná výchova)*
- *Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)*
- *Člověk a svět práce (Člověk a svět práce)*

Kolektiv autorů (2017, s.14)

Vzdělávací předmět Zeměpis můžeme zařadit do oblasti Člověk a příroda. Zde se nachází spolu s dalšími přírodními vědami jako je Chemie, Fyzika a Přírodopis. Vzdělávací oblast Člověk a příroda se zabývá problémy zahrnující zkoumání přírody a umožňuje žákům pochopit a poznat tento velmi komplikovaný systém. V tomto systému jsou všechny součásti propojeny, vzájemně na sebe působí a ovlivňují se, a proto je důležité udržovat rovnováhu a pochopit, jak výsledky lidské činnosti tento systém ovlivňují (Kolektiv autorů, 2017).

Všechny obory v této oblasti mají badatelský charakter, což žákům umožňuje lépe poznat a porozumět přírodním procesům a získané poznatky pak aplikovat v běžném životě. Žáci získávají velmi důležité poznatky o vlivu lidské činnosti na přírodu a naopak. Vzdělávací předmět Zeměpis má přírodovědný a společenskovedný charakter, ale kvůli celistvosti je zařazen do vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Do cílového zaměření této oblasti patří zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých metod (experiment, pozorování apod.). Žáci se učí pochopit význam přírodního prostředí, jak jej lidé ovlivňují a jak se o něj starat. Do této oblasti se řadí také zpracování a třídění přírodovědných poznatků a dat apod. (Kolektiv autorů, 2017).

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis pro 2. stupeň základní školy je rozdělen na několik částí.

- *Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie*
- *Přírodní obraz země*
- *Regiony světa*
- *Společenské a hospodářské prostředí*
- *Životní prostředí*
- *Česká republika*
- *Terénní geografická výuka, praxe a aplikace*

Kolektiv autorů (2017, s. 75-80)

Cestovní ruch patří do terciéru národního hospodářství, a proto ho tedy můžeme zařadit do části Společenské a hospodářské prostředí. Očekávané výstupy žáka v této části jsou:

- *posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa*
- *posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel*
- *zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje*
- *porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit*
- *porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků*
- *lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech*

Kolektiv autorů (2017, s. 78-79)

Dle Kolektivu autorů (2017) může cestovní ruch vybraných států také být probírán v části Regiony světa v učivu regionální geografie států a také v části zabývající se Českou republikou. Ovšem jako celek patří do části **Společenské a hospodářské prostředí**. Cestovní ruch spadá do učiva světové hospodářství (jedná se o terciér světového hospodářství), kde se řeší sektorová a odvětvová struktura světového hospodářství, územní dělba práce a ukazatele

hospodářského rozvoje a životní úrovně. Tato práce je zaměřena na výuku geografie cestovního ruchu jako součásti světového hospodářství.

V RVP ZV se také nachází tzv. průřezová témata. Tato témata reprezentují aktuální světové problémy a jsou velmi důležitá pro utváření postojů a hodnot žáků. Každá škola musí tato témata zařadit do svého ŠVP. Do RVP ZV je zařazeno 6 průřezových témat (Kolektiv autorů, 2017).

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** je zaměřeno na individuální osobnost žáka a zaměřuje se na osobnostní, sociální a morální rozvoj. **Výchova demokratického občana** má za úkol naučit žáka základy občanské gramotnosti. Jedná se především o rozvoj kritického myšlení, uvědomění si vlastních práv a hodnot, pochopení společnosti a jejích demokratických hodnot a aplikace demokracie při řešení rozporů. **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** zdůrazňuje důležitost evropské dimenze ve vzdělávání, jejíž princip nadále prostupuje celým základním vzděláváním. Důležité je globální myšlení a mezinárodní porozumění. V průřezovém tématu **Multikulturní výchova** se žáci mají možnost seznámit s jinými kulturami (jejich tradicemi, hodnotami apod.), což jim napomáhá uvědomit si svoji vlastní kulturní identitu, hodnoty a tradice. **Environmentální výchova** má žáky přivést k pochopení složitých vztahů člověka a životního prostředí. **Mediální výchova** se zabývá dovednostmi týkajícími se mediální komunikace a celkově práce s médii. Právě média jsou v současné době velmi důležitým zdrojem informací a komunikace, a proto je pro žáky velmi důležité naučit se v tomto systému efektivně a bezpečně pracovat (Kolektiv autorů, 2017).

5.2. Vymezení geografie cestovního ruchu v rámci Školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program (ŠVP) je vytvořen dle rámcového vzdělávacího programu a každá škola si ho tvoří sama. Za zpracování a úpravy ŠVP odpovídá ředitel školy. Dle ŠVP se pak uskutečňuje vzdělávací proces. ŠVP je rovnoprávný ke všem žákům a jejich vzdělávacím potřebám ať už se jedná o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, nebo o nadané či mimořádně nadané žáky. Jsou také brány v úvahu věkové zvláštnosti žáků a jejich individualita. Učitelům pomáhá rozvíjet jejich tvořivý styl práce a napomáhá s uplatněním efektivního stylu výuky (Kolektiv autorů, 2017).

Pro účely své diplomové práce si autorka vybrala ŠVP základní školy v Jesenici u Prahy a základní školy v Kosově Hoře.

Vymezení tématu v rámci ŠVP ZŠ Jesenice

Na základní škole v Jesenici u Prahy jsou dva 9. ročníky. Vyučovací předmět zeměpis mají oba ročníky dvě hodiny týdně. Učivo cestovního ruchu spadá do tematického celku Světové hospodářství. Dle tematického plánu byla výuce geografie cestovního ruchu vymezena jedna hodina v dubnu 2019. Dále žáci prezentovali projekty (počet hodin záležel na počtu skupin). Zde mají žáci dle ŠVP tento výstup:

- *Lokalizuje na mapách hlavní oblasti těžby surovin, uvede funkce světového hospodářství a zhodnotí jeho strukturu a rozmístění, stanoví lokalizační činitele průmyslové výroby.*

ZŠ Jesenice (2018, s. 396)

Vymezení tématu v rámci ŠVP ZŠ Kosova Hora

Geografie cestovního ruchu na ZŠ v Kosově Hoře je vyučována v 9. ročníku. Předmět zeměpis má tato třída 2 hodiny týdně plus jednu disponibilní hodinu. Dle tematického plánu je geografie cestovního ruchu vyučována v dubnu. Pro potřeby této diplomové práce a na základě dohody s vyučujícím byla hodina odučena již koncem února. Geografie cestovního ruchu spadá dle ŠVP do Socioekonomického zeměpisu. V tomto učivu mají žáci tento výstup:

- *lokalizuje na mapě hlavní oblasti cestovního ruchu, určí, čím je rozvoj cestovního ruchu limitován a naopak podporován, uvede příklady*

ZŠ Kosova Hora (2017, s. 102)

6. Rozbory učebnic zeměpisu používaných na základní škole

Následující kapitola je věnována rozboru učebnic zeměpisu pro 9. ročník základní školy. Z důvodu větší přehlednosti byl u některých učebnic použit pouze název nakladatelství nebo autor a to proto, že názvy učebnic jsou si velmi podobné. Každá učebnice prošla třemi fázemi hodnocení.

Všechny učebnice byly hodnoceny dle předem zvolených kritérií Valenta (1997), Kolektiv autorů (2017), Humprey (1970-80). Rozbor byl tedy proveden v několika fázích. První fáze se zabývala obsahem učiva. Všechny učebnice patří k novějším a jak už bylo zmíněno většina z nich má doložku MŠMT, což znamená, že jejich používání schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Učebnice Hravý zeměpis tuto doložku nemá. Tento fakt si autorka odůvodnila stářím učebnice, která byla vydána v roce 2019, a proto je očekáváno, že doložku při nejbližší příležitosti dostane. Tato učebnice, stejně jako ostatní, je v souladu s RVP. Ovšem i učebnice, které nemají doložku mohou dle zákona č. 561/2004 Sb. § 27 být používány při výuce, pokud nejsou v rozporu s RVP, což tato učebnice není. Tato učebnice byla vybrána autorkou, protože byla dle autorky velmi pěkně zpracovaná. Záměrně byla také vybrána jedna učebnice pro 8. ročník, protože i zde se probírá téma geografie cestovního ruchu jako součásti národního hospodářství. I tato učebnice má doložku ministerstva školství. V tabulce č. 3 se nachází seznam učebnic, které byly pro analýzu použity.

Další část analýzy se zabývala strukturou učebnice, která je podrobně rozepsána v metodice práce. Valenta (1997) rozlišuje strukturu učebnice na textové a mimotextové složky. Analýza byla zaměřena na strukturu textu (a jak je v učebnici situován) a mimotextovné složky (obrázky, tabulky, vysvětlivky apod.), které text doplňují. Celkové uspořádání a atraktivnost učebnice byla také velmi důležitá.

Třetí část byla zaměřena na subjektivně zpracovanou SWOT analýzu jednotlivých učebnic, která byla následně zanesena do tabulky na konci každé analýzy. Autorka se v této části snažila brát učebnici jako celek a nesoustředila se na určité části, jak tomu bylo v předchozích etapách rozboru. Během této části si autorka také položila otázku, zda by tuto učebnici použila při své výuce.

Tabulka č. 3 - Seznam učebnic zeměpisu

1. CHALUPA, P., DEMEK, J., RUX, J. (2009): Zeměpis 8: Lidé a hospodářství. SPN, Praha, 88 s.
2. CHALUPA, P., WEINHOFER, M., KRÁČMAR, D. (2019): Zeměpis 9 - Lidé a hospodářství. Nová škola – DUHA, Brno, 99 s.
3. CHALUPA, P., HÜBELOVÁ, D. (2010): Zeměpis: lidé a hospodářství: doporučujeme pro 9. ročník základní školy nebo kvarty víceletého gymnázia. Nová škola, Brno, 127 s.
4. KOLEKTIV AUTORŮ (2008): Zeměpis 9: učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia. Fraus, Plzeň, 128 s.
5. MARADA, M. a kol. (2017): Zeměpis 9: učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia. Fraus, Plzeň, 88 s.
6. STRAŠILOVÁ, G., KUBŮ, E., KYŠOVÁ, E. (2019): Hravý zeměpis 9: Učebnice pro 9. ročník ZŠ a víceletá gymnázia. Taktik, Praha, 100 s.
7. VALENTA, V., HERINK, J. (2010): Současný svět: učebnice zeměpisu pro základní školy a víceletá gymnázia. Nakladatelství České geografické společnosti, Praha, 125 s.
8. VOŽENÍLEK, V., FŇUKAL, M., NOVÁČEK, P., SZCZYRBA, Z., (2015): Zeměpis 5 - hospodářství a společnost. Prodos, Olomouc, 80 s.

Zdroj: autorka (2019)

1. CHALUPA, P., DEMEK, J., RUX, J. (2009): Zeměpis 8: Lidé a hospodářství. SPN, Praha, 88 s.

Tato učebnice nakladatelství SPN je primárně určena pro 8. třídu. Vybrána ovšem byla proto, že obsahuje téma geografie cestovního ruchu. Tematicky by i tato učebnice mohla být použita v 9. třídě, což závisí na ŠVP vybrané školy a jejím tematickém plánu. Učebnice má doložku ministerstva školství a je v souladu s RVP. Učivo cestovního ruchu je zde na dvou stranách velmi stručně zpracováno. Na jedné straně je hlavní učivo a na druhé jsou doplňující informace a shrnutí. Některé informace (např. hlavní oblasti cestovního ruchu) jsou zde velmi stručné. Cestovní ruch v České republice je zde zmíněn minimálně. Velice podrobně jsou zde vysvětleny formy cestovního ruchu, druhy zde nejsou popsány vůbec.

Tato učebnice je laděna převážně do bílo-modro-zeleno-červená (záleží na kapitole). Nadpisy hlavních kapitol jsou bílé v červeném poli. Názvy podkapitol jsou červené. Pod názvy podkapitol je vloženo několik otázek jako úvod do probíraného tématu. Doplňující

informace a úkoly se nacházejí v červeném pruhu na straně kapitoly. Na konci podkapitoly je shrnutí. Text učebnice je velmi stručný s tučně vyznačenými důležitými pojmy. Text je také v některých kapitolách doplněn tučně vytištěnými otázkami. Otázky a úkoly se také nacházejí na konci každého tematického celku u shrnutí. Učebnice je rozdělena do 3 hlavních kapitol: Společenské a hospodářské prostředí, Politická mapa dnešního světa a Krajina a životní prostředí. Závěrečné opakování na konci učebnice slouží k zopakování získaných znalostí. Dále je zde i slovníček, rejstřík a část věnovaná výstupům a kompetencím. Učebnice je velmi pěkně doplněna mnoha obrázky, mapami, tabulkami a grafy týkajícími se probíraných témat.

V tabulce č. 4 je zobrazena SWOT analýza této učebnice. Učebnice je graficky velmi pěkná. Mezi plusové body patří barevná sladěnost dle kapitol a doplnění učebnice mnoha obrázky, mapami, grafy apod. Dle autorky je ovšem tato učebnice příliš stručná a některé informace zde chybí nebo jsou až příliš stručně popsány. Velmi vhodně jsou vybrané doplňující otázky. Autorka by tuto učebnici ve výuce použila s tím, že by bylo potřeba některé důležité informace dohledat.

Tabulka č. 4 – SWOT analýza učebnice Zeměpis 8

Silné stránky	Slabé stránky
Graficky velmi pěkná učebnice V souladu s RVP Doložka MŠMT Obrázky, mapy, grafy apod.	Chybějící informace
Příležitosti	Hrozby
Opakování učiva Doplňující úkoly	Příliš stručné

Zdroj: autorka (2019)

2. CHALUPA, P., HÜBELOVÁ, D. (2010): Zeměpis: lidé a hospodářství: doporučujeme pro 9. ročník základní školy nebo kvarty víceletého gymnázia. Nová škola, Brno, 127 s.

Učebnice zeměpisu od nakladatelství Nová Škola patří k nejstarším učebnicím, které byly vybrány pro analýzu. Učebnice je zpracována dle RVP ZV a má doložku MŠMT. Učivo zeměpisu cestovního ruchu je zde přehledně zpracováno na 2 stranách. Tato učebnice byla použita při výuce na jedné ze škol. I když zde byla velká snaha o co nejstručnější a

nejpřehlednější shrnutí učiva, tak zde některé informace chybí a bylo potřeba jejich dohledání. Chybí zde rozsáhlejší informace zahrnující dělení cestovního ruchu a zmínky o cestovním ruchu České republiky jsou velmi stručné. Vzhledem k tomu, že se nacházíme v ČR, tak se i předpokládá, že žáci už určité informace mají. Plusem je zmínka o památkách UNESCO v České republice a o sedmi divích světa, protože tyto významné památky žáci ne vždy znají. Informace o cestovním ruchu České republiky jsou zde převážně formou úkolů, ale i tak by byla potřeba zmínka v hlavním textu učebnice.

Celkový vzhled učebnice je velmi hezky barevně zpracovaný. Nadpisy kapitol jsou uvedeny na vrchní části strany a jsou barevně odděleny od zbytku strany. Podnadpisy jsou barevně vyznačeny a sladěny s barevným pruhem nadpisu. Text učebnice je stručný, což může být pozitivní a motivující pro žáky. Důležité informace jsou v textu tučně zvýrazněny. Jak už bylo výše zmíněno, některé informace by bylo potřeba doplnit. Důležité je opakování učiva z předešlé učebnice, které je situováno na začátek učebnice. Na konci každé kapitoly je také opakování látky a krátké shrnutí důležitých poznatků z kapitoly a na konci učebnice je celkové opakování. V poslední části učebnice nazvané „Zeměpis v praxi“ můžeme najít návrhy projektového dne, zajímavosti, klíčové kompetence, učivo a očekávané výstupy. Tato část je velmi důležitá jak pro učitele, tak pro žáky. Velmi pěkně jsou zpracované mezipředmětové vazby s cizími jazyky. Na konci strany je slovník, kde jsou některé důležité výrazy přeloženy do cizích jazyků (angličtiny a němčiny). Můžeme zde najít velké množství úkolů, tabulek, grafů a map doplněných specifickými symboly (sova – opakovací úkoly, počítač – práce s internetem, globus – práce s mapou). Učebnice je také doplněna obrázky, které se vždy vztahují k tématu a činí učebnici atraktivnější a více motivující pro žáky.

V tabulce č. 5 se nachází SWOT analýza této učebnice. Učebnice je celkově velmi pěkná a velmi dobře se s ní během výuky i mimo ni pracuje. Ze SWOT analýzy je patrné, že tato učebnice má stále potenciál. Tato učebnice by jistě byla pěkným doplněním výuky zeměpisu.

Tabulka č. 5 - SWOT analýza učebnice Zeměpis: lidé a hospodářství

Silné stránky	Slabé stránky
Graficky velmi pěkná učebnice V souladu s RVP Doložka MŠMT	Chybějící informace

Příležitosti	Hrozby
Mezipředmětové vazby Opakování učiva Část učebnice věnovaná praxi Doplňující úkoly Projektová výuka	Příliš stručné

Zdroj: autorka (2019)

3. CHALUPA, P., WEINHOFER, M., KRÁČMAR, D. (2019): Zeměpis 9 – Lidé a hospodářství. Nová škola – DUHA, Brno, 99 s.

Učebnice nakladatelství Nová škola – Duha patří k jedné z nejnovějších a byla vydána roku 2019. Učebnice je zpracována v souladu s RVP a má také doložku ministerstva školství. Cestovnímu ruchu jsou zde věnovány 2 strany. Látka je velmi přehledně a stručně sepsána, ovšem některé informace by si dle názoru autorky zasloužily větší zmínku. Některé informace jsou až příliš stručné, jako například zahraničnímu cestovnímu ruchu, cestovním ruchem v České republice nebo také lokalizační faktory cestovního ruchu. Zmínky jsou zde pouze v podobě grafů či obrázků. Naopak jsou zde zmíněny zajímavosti ne příliš důležité, jako například o cestovní kanceláři Thomas Cook, která roku 2019 zkrachovala.

Učebnice je velmi atraktivně zpracována. Nadpisy kapitol (Národní hospodářství) se nacházejí v horní části strany, která je laděna do broskvové barvy. Nadpisy podkapitol jsou také laděny do stejné barvy na bílém podkladu strany. Úvod kapitoly je situován v rámečku pod nadpisem. Otázky a úkoly se nacházejí v rámečcích barevně odlišených od textu. Text je doplněn tabulkami zaměřenými na nejnavštěvovanější státy a příjmy z cestovního ruchu. Doplňující informace o historii cestovního ruchu, Cookově cestovní kanceláři a pozitivních a negativních aspektech turismu jsou situovány do rámečku vedle hlavního textu. Na konci kapitoly se nachází stručné shrnutí látky. Na konci učebnice se nachází celkové opakování, očekávané výstupy a klíčové kompetence.

Učebnice je také velmi pěkně doplněna obrázky, tabulkami a grafy vztahujícími se k dané kapitole. Na konci strany se nachází slovníček nejdůležitějších pojmů, které jsou zde přeloženy do anglického jazyka. Velkým pozitivem a motivací pro žáky je malé množství

textu, ve kterém jsou tučně zvýrazněny důležité informace. Učebnice je barevně velmi pěkně sladěná.

V tabulce č. 6 se nachází SWOT analýza této učebnice. Učebnice je nová a aktuální, ale některé informace by autorka doplnila. Takto zpracovaná učebnice může být velmi motivující pro žáky. Menší množství textu, velmi dobře zvolené doplňující složky a barevná sladěnost tuto učebnici činí velmi atraktivní pro žáky.

Tabulka č. 6 - SWOT analýza učebnice *Zeměpis 9 – lidé a hospodářství*

Silné stránky	Slabé stránky
Barevná sladěnost V souladu s RVP Doložka MŠMT Nespolehají se pouze na text – velmi pěkné doplnění obrázky, grafy a tabulkami	Chybějící informace
Příležitosti	Hrozby
Otázky a úkoly navíc Menší množství textu může být motivující Stručné a interaktivní zpracování	Příliš stručná Nadbytečné informace

Zdroj: autorka (2019)

4. KOLEKTIV AUTORŮ (2008): *Zeměpis 9: učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia*. Fraus, Plzeň, 128 s.

Další rozebíranou učebnicí byla modrá učebnice nakladatelství Fraus. Tato učebnice je používána na základní škole v Kosově Hoře a autorka s ní během výuky pracovala. Učebnice je v souladu s rámcovým vzdělávacím programem a má také doložku MŠMT. Učivo cestovního ruchu je zpracována na 4 stranách ve 2 tematických celcích. Jedním z nich je *Rozdílná představa ideální dovolené* a druhým jsou *Turisticky atraktivní oblasti*. Chybí zde krátký odstavec o cestovním ruchu v České republice a o cestovním ruchu ve světě. Je zde přehledně zdůrazněn rozdíl mezi druhy a formami cestovního ruchu. Cestovní ruch je zde spíše zaměřen na Evropu a krátce jsou zde zmíněny mimoevropské oblasti. Tyto informace jsou zde však zařazeny do otázek a úkolů pro žáky. Také jsou zde zmíněny památky UNESCO. Celkově jsou informace přehledné a ucelené.

Stejně jako u většiny učebnic zeměpisu od tohoto nakladatelství je i tato laděna do odstínů modré barvy. Nadpisy kapitol jsou na vrchní straně každé strany v modrém pruhu, takže žák pokaždé ví, o jakou kapitolu se jedná. Podnadpisy jsou na bílé straně také tištěny modře. Na začátku kapitoly je krátké povídání, které je také modře zvýrazněno. Na boku každé strany je modrý pruh s doplňujícími informacemi a otázkami. Na konci každé kapitoly (v některých případech i podkapitoly) je shrnutí učiva, na začátku učebnice se nachází opakování učiva 8.ročníku.

Text učebnice je více obsáhlý, než tomu bylo u přechozích učebnic. Důležité informace jsou v textu tučně zvýrazněny. V učebnici je velké množství doplňujících otázek a úkolů, ve kterých se skrývá velký potenciál. Učebnice je také doplněna mnoha obrázky, grafy, tabulkami apod., které velmi hezky doplňují učivo a činí učebnici pro žáky atraktivnější. V učebnici je také použito mnoho symbolů. Například praktický úkol označuje kladívko, otazníkem jsou označeny otázky a úkoly, globus vybízí k práci s mapou, brýle označují úkoly na zamyšlení a krabice je symbolem shrnutí učiva.

V tabulce č. 7 se nachází subjektivně zpracovaná SWOT analýza této učebnice. Celkově je učebnice velmi pěkná a klady převažují nad zápory. Jednotlivá doplňující cvičení v sobě nesou velký potenciál. Problémem se ovšem může stát neaktuálnost učebnice a potřeba dohledávat nejnovější informace. S učebnicí se velmi dobře pracuje a má stále jistý potenciál.

Tabulka č. 7 - SWOT analýza učebnice Zeměpis 9

Silné stránky	Slabé stránky
Barevná sladěnost V souladu s RVP Doložka MŠMT Velmi pěkně doplněná obrázky	Chybějící informace
Příležitosti	Hrozby
Otázky a úkoly navíc Skupinová práce Ucelená a přehledná učebnice	Velké množství textu Není příliš aktuální Nadbytečné informace

Zdroj: autorka (2019)

5. MARADA, M. a kol. (2017): Zeměpis 9: učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia. Fraus, Plzeň, 88 s.

Další učebnice nakladatelství Fraus patří k jedné z novějších učebnic a dá se říci, že by tato učebnice mohla nahradit svoji starší verzi, která již není příliš aktuální. Tato učebnice má doložku ministerstva školství a je v souladu s RVP. Geografie cestovního ruchu je zahrnuta do podkapitoly nazvané globalizace ve službách a cestovním ruchu. Celkově je tato učebnice pojata jinak než ostatní. Velmi důležitý je zde aspekt globalizace. Do této podkapitoly je mimo služeb a cestovního ruchu zahrnuta také doprava. Tato témata na sebe velmi plynule navazují, ale některé informace zde nejsou zmíněny. Cestovnímu ruchu je věnována jedna strana.

Jak tomu již bylo u předchozí učebnice, tak i tato je laděna do modra. Na vrchní části strany se nachází název kapitoly, pod ním název podkapitoly. Dále následuje krátký motivační text. Hlavní text učebnice vyplňuje většinu strany se zvýrazněnými důležitými pojmy. Tento text je doplněn otázkami a úkoly, které mají své specifické symboly (otazník, puzzle nebo smyčka), které slouží k aktivizaci žáků. Modrý pruh na je určen pro doplňující informace a úkoly. Na konci podkapitol je krátké shrnutí a otázky a úkoly zaměřené na zopakování probraného učiva. Učebnice je velmi pěkně doplněna obrázky, mapami a grafy. Například zde můžeme vidět mapu hlavních turistických destinací ve světě. Na začátku učebnice je opakování učiva 8. ročníku, na konci se nachází rejstřík, zdroje a výstupy a kompetence.

Subjektivní SWOT analýza této učebnice se nachází v tabulce č. 8. Tato učebnice je zajímavě zpracována a je velmi odlišná od ostatních rozebíraných učebnic. Je soustředěna na globalizaci a všechny její aspekty. Velké množství textu by ovšem mohlo žáky demotivovat. Některé informace, které jsou ve většině předchozích učebnic zmíněny zde chybí (např. formy x druhy cestovního ruchu). Mapy jsou velmi pěkné a velmi vhodně doplňují látku. Dle autorky by tato učebnice byla velmi vhodná pro použití ve výuce.

Tabulka č. 8 – SWOT analýza učebnice zeměpis 9

Silné stránky	Slabé stránky
V souladu s RVP Doložka MŠMT Obrazový materiál, mapy, grafy	Chybějící informace

Příležitosti	Hrozby
Opakování učiva Doplňující úkoly Mapy	Velké množství textu

Zdroj: autorka (2019)

6. STRAŠILOVÁ, G., KUBŮ, E., KYŠOVÁ, E. (2019): Hravý zeměpis 9: Učebnice pro 9. ročník ZŠ a víceletá gymnázia. Taktik, Praha, 100 s.

Učebnice nakladatelství Taktik patří k jedné z nejnovějších z učebnic rozebíraných v této diplomové práci. Učebnice byla vydána roku 2019. Tato velmi slibně vypadající učebnice je zpracována v souladu s RVP. V době psaní této práce tato učebnice ještě neměla doložku ministerstva školství. To může být právě z toho důvodu, že se jedná o nově vydanou učebnici. Jak už bylo výše zmíněno, tak školy mohou používat učebnice bez této doložky, pokud nejsou v rozporu s RVP. Učivo cestovního ruchu je zpracováno na 2 stranách velmi stručně a přehledně. Jak tomu bylo i u předchozích učebnic, tak učivo cestovního ruchu České republiky je zahrnuto v rámci otázek a úkolů, což je pochopitelné, protože žáci by měli o své vlasti znát základní informace. Zmínky o cestovním ruchu České republiky jsou ovšem i v doplňujících informacích. V učebnici je nejasně uveden rozdíl mezi druhy a formami cestovního ruchu.

Hlavní text je velmi přehledně řazen do centra učebnice s doplňujícími informacemi na okraji strany. Určitě stojí za pozornost hlavička každé stránky, na které nalezneme název celé kapitoly a podkapitoly doplněný tematickým obrázkem, který je pro každou podkapitulu jiný. Na konci každé velké kapitoly se nachází stručné shrnutí. Velmi pěkně je zpracovaná závěrečná kapitola věnovaná projektové výuce. Projekty jsou velmi nápadité a doplněné mnoha obrázky. Hlavní text je stručný s tučně zvýrazněnými klíčovými pojmy. Doplňující informace jsou barevně odděleny. Do učebnice bylo zahrnuto mnoho otázek, úkolů a také aktivizační úlohy. Obrázky, tabulky a grafy jsou velmi pěkně tematicky zvoleny a vysvětlivky přímo odkazují na řešený problém. Text je doplněn symboly, jakými je například kniha – shrnutí probrané látky, sova – zajímavost, otazník – otázky a úkoly a ruka ukazující na aktivizační úlohy. Celkově je učebnice velmi pěkně zpracovaná a pro žáky atraktivní.

SWOT analýza této učebnice se nachází v tabulce č. 7. Tato učebnice byla vybrána autorkou díky své celkové atraktivnosti a obsahu. Z velkého množství nabízených učebnic ji

právě tato zaujala natolik, že by uvažovala o její koupi. Učebnice je velmi pěkná a zaměřená na žáka. Je zde mnoho aktivizujících cvičení a kapitola zabývající se projektovou výukou je velmi pěkně zpracovaná. Učebnice jako celek je velmi dobře zpracovaná. Ilustrační materiál je velmi vhodně zvolený a zajímavý. Může také posloužit jako materiál pro diskuze a aktivity. Tato učebnice je nová, aktuální a pro výuku má velký potenciál.

Tabulka č. 9 - SWOT analýza učebnice *Hravý Zeměpis 9*

Silné stránky	Slabé stránky
Vizuálně atraktivní V souladu s RVP Stručný text Shrnutí až na konci kapitoly s nejdůležitějšími body	Prozatím nemá doložku MŠMT
Příležitosti	Hrozby
Otázky a úkoly navíc Projektová výuka Aktivizační úlohy	

Zdroj: autorka (2019)

7. VALENTA, V., HERINK, J. (2010): Současný svět: učebnice zeměpisu pro základní školy a víceletá gymnázia. Nakladatelství České geografické společnosti, Praha, 125 s.

Učebnice *Současný svět* patří k jedné ze starších učebnic, které byly rozebírány. Tato učebnice je zpracována v souladu s RVP a také má doložku ministerstva školství. Učivo cestovního ruchu je zde rozděleno na 2 části a je zpracována na 4 stranách. Jedna část je nazvána *Cestovní ruch* a slouží jako úvod do problematiky geografie cestovního ruchu. Část nazvaná *Hlavní oblasti cestovního ruchu* je zaměřena na rozložení cestovního ruchu ve světě. Geografie cestovního ruchu je zde velmi důkladně a podrobně popsána, ovšem díky stáří knihy zde může dojít k zastaralosti zmiňovaných informací. Bylo by žádoucí dát větší prostor cestovnímu ruchu v České republice.

V učebnici se nachází velké množství textu, který je dle důležitosti rozdělen barevně. Hlavní text je na bílém podkladu s vyznačenými důležitými termíny. Doplňující informace jsou v modrém nebo béžovém rámečku. Na konci každé podkapitoly se nachází krátké

shrnutí. Každá kapitola je barevně odlišena pruhem v horní části strany. Kapitola Hospodářství má žluto-zelenou barvu, nad tímto pruhem je nadpis, pod kterým se nachází krátký motivační text. Za krátkým shrnutím se nachází otázky a úkoly sloužící k zopakování látky. Učebnice je také doplněna obrázky, mapami, grafy apod. Celkově můžeme učebnici rozdělit na 2 velké tematické celky, kterými jsou hospodářská a politická geografie (sídla, hospodářství, obyvatelstvo apod.) a lidé a příroda (životní prostředí). Na konci učebnice je slovníček vybraných pojmů.

SWOT analýza této učebnice se nachází v tabulce č. 10. Učebnice je již starší a tím pádem může dojít k neaktuálnosti některých informací. Některé informace by dle autorky bylo žádoucí více rozpracovat. V učebnici je také velké množství textu, což by mohlo žáky demotivovat. Naopak zajímavé jsou doplňující informace. Úkoly také velmi dobře doplňují probírané učivo. Učebnice má stále potenciál pro výuku.

Tabulka č. 10 – SWOT analýza učebnice Současný svět

Silné stránky	Slabé stránky
V souladu s RVP Doložka MŠMT	Chybějící informace
Příležitosti	Hrozby
Doplňující úkoly	Velké množství textu Není příliš aktuální

Zdroj: Autorka (2019)

8. VOŽENÍLEK, V., FŇUKAL, M., NOVÁČEK, P., SZCZYRBA, Z., (2015): Zeměpis 5 - hospodářství a společnost. Prodos, Olomouc, 80 s.

Poslední rozebíranou učebnicí byla učebnice Zeměpis 5 od nakladatelství Prodos. I tato učebnice má doložku MŠMT a je zcela zpracována v souladu RVP. Učivo cestovního ruchu je zde přehledně zpracováno na třech stranách. Učivo je ucelené a stručně podané. Jediné, co by autorka ocenila je více rozvést je dělení cestovního ruchu dle dalších charakteristik. V oblastech cestovního ruchu jsou zmíněny nejen světové destinace, ale i oblasti v České republice. Učebnice je velikostně menší než předešlé knihy, ale obsahem zcela dostačující. Jsou zde také zmíněny památky UNESCO

Horní i boční okraje jednotlivých stran jsou ohraničeny žluto-běžovou barvou. V pruhu na vnější straně listů se nacházejí informace k obrázkům, mapám, grafům a tabulkám, kterými je učebnice velmi pěkně doplněna. V horní části je také krátký slovník důležitých pojmů přeložených do cizích jazyků. Žáky by mohlo odradit větší množství textu. Pod názvem kapitoly je krátký úvod psaný kurzívou, na který navazuje samotné učivo, které je rozděleno do několika podkapitol. Textu je velké množství, a proto jsou zde klíčové pojmy tučně zvýrazněny. Doplnující informace jsou psány menším písmem než hlavní text. Na konci kapitoly je rámeček nazvaný *Zapamatujte si....*, kde se nachází shrnutí důležitých informací. Kapitola je zakončena cvičením Otázky a úkoly.

Tabulka č. 8 zobrazuje subjektivně vytvořenou SWOT analýzu této učebnice. Učebnice je celkově velmi pěkně zpracovaná. Jedinou hrozbou je velké množství textu, které by mohlo demotivovat žáky. Informace jsou ucelené a přehledné, ovšem chybí zde aktivizující úkoly pro žáky.

Tabulka č. 11 - SWOT analýza učebnice Zeměpis 5

Silné stránky	Slabé stránky
Doložka MŠMT V souladu s RVP Velké množství kvalitních informací Přehlednost	Velké množství textu
Příležitosti	Hrozby
Otázky a úkoly navíc Mapy a obrázky mohou sloužit k rozpoutání diskuze	Malé množství aktivizujících cvičení

Zdroj: autorka (2019)

7. Didaktická analýza učiva geografie cestovního ruchu

Tato kapitola obsahuje vypracovanou didaktickou analýzu učiva. Tato analýza byla vypracována před výukou na základní škole v Jesenici a posloužila autorce k porozumění a pochopení sledované látky a určení výchovných a vzdělávacích hodnot a výukových cílů. Pro autorku tato analýza posloužila jako úvod a příprava na výuku.

Didaktická analýza učiva

1. Téma

- Cestovní ruch

2. Hodinová dotace

- 2-3 hodiny
- 1 hodina uvedení do základní problematiky, opakování na začátku následující hodiny, 1–2 hodiny prezentace projektů – záleží na množství skupin

3. Stanovení výukového cíle

- 9. třída
- Třída může být různorodá. Při rozdělování žáků do projektových skupin je potřeba dbát na různorodé a rovnoměrné rozdělení žáků, je důležité, aby všichni žáci byli schopni úkol splnit. Projekt by měl být vypracován na co nejvyšší úrovni, a proto je třeba skupiny rozdělit dle schopností žáků.
- Výukové cíle
 - Žák rozumí a vysvětlí základní pojmy týkajících se cestovního ruchu.
 - Žák určí, proč v určitých oblastech vznikl cestovní ruch.
 - Žák lokalizuje střediska cestovního ruchu ve světě, Evropě a ČR.
 - Žák naplánuje vlastní zájezd.
 - Žák efektivně pracuje ve skupině.

4. Stanovení výchovných a praktických cílů

- Během cestování poznáme mnoho lidí z různých koutů světa. Je důležité se je naučit respektovat a neodsuzovat pro jejich kulturu, vyznání apod.

- Žáci se naučí, jak si zorganizovat zájezd, pracovat ve skupině a efektivně si rozdělit práci.
- Důležité strategie při plánování zájezdu (vyplatí se určitá místa navštívit jen proto, že jsou známá?).
- Žák si vyzkouší práci s internetovými stránkami, které mu budou v budoucnu užitečné (skyscanner, jízdní řády, kurzy měn).
- Pro žáky bude důležité, že v projektu je zahrnuta i práce s financemi. Finanční gramotnost je v současné době klíčová.
- Žáci si procvičí organizační schopnosti v rámci vytvoření vlastního programu zájezdu.

5. Výběr základního učiva

- Cestovní ruch – turismus
- Součástí terciéru národního hospodářství, důležitý pro příjmy mnoha států
- Formy cestovního ruchu (zaměřeny na určitou potřebu)
 - kulturní, pracovní, poznávací, pobytový, lázeňský, náboženský, sportovní, zážitkový....
- Turistický ruch
 - Aktivní – přispívá do státní pokladny
 - Pasivní – cestujeme za hranice státu
- Předpoklady cestovního ruchu
 - Lokalizační
 - Přírodní, kulturně-historické
 - Selektivní
 - Administrativní, politické, ekologické
 - Realizační
 - Dopravní, materiálně-technické
- Druhy cestovního ruchu (dělení dle určitých charakteristik)
 - Celoroční x sezonní
 - Krátkodobý x dlouhodobý
 - Individuální x skupinový
 - Aktivní x pasivní
 - Domácí x zahraniční x pasivní
- Hlavní oblasti cestovního ruchu

- Rozmístěny nerovnoměrně
- Nejvíce Evropa (jižní a západní státy)
 - Historické památky, Středozemní moře, alpská oblast, evropská velkoměsta
- Amerika
 - Národní parky USA, Karibik, památky indiánských civilizací
- Rozvoj v Asii a Oceánii
- Cestovní ruch v ČR
 - Přírodní krásy, historické památky, památky UNESCO

6. Analýza mezipředmětových vztahů

- Anglický jazyk – vyhledávání zajímavostí o místě, základní fráze (v případě že se zájezd uskuteční)
- Informatika – jízdní řády, objednání letenek, hotelů, práce s powerpointem a wordem
- Občanská výchova – poznávání jiných kultur, tolerance
- Biologie – přírodní atraktivita oblastí, ekologie
- Dějepis – historie oblastí, historické památky

7. Operační analýza

- Mentální mapa
- Vytvoření a prezentace projektu
- Diskuze nad problematikou týkající se cestovního ruchu
- Odvození předpokladů oblasti pro cestovní ruch z mapy nebo obrázků

8. Scénář hodiny

- Autorka počítá s tím, že žáci už mají o cestovním ruchu určitou představu a z tohoto důvodu bude hodina uvedena mentální mapou cestovního ruchu, kterou si žáci připraví. Už tato jednoduchá aktivita napomůže ke zjištění, jaké znalosti mají žáci o cestovním ruchu. Jako podpora výuky bude sloužit prezentace doplněna mnoha obrázky týkajícími se cestovního ruchu (v některých případech pomohou k brainstormingu/diskuzi).
- Základním cílem je, aby si žáci odnesli z hodiny určité poznatky, které se jim budou v životě hodit. Konkrétně jde o to, aby rozeznali pojmy aktivní/pasivní cestovní ruch,

dále jeho jednotlivé formy a jaké předpoklady stát (oblast) pro uskutečnění cestovního ruchu má. Všechny tyto budou probrány metodou brainstormingu, diskuze a v některých případech bude použita frontální výuka. Žákům bude dána možnost, aby použili své znalosti z jiných předmětů.

- Dále bude promítnuta mapa světa (poté ČR) a žáci se budou snažit přijít na to, jaké oblasti jsou atraktivní pro cestovní ruch a proč (jaké jsou jejich předpoklady). Stejně se bude postupovat i s mapou ČR. Dále se jich zeptám, jaké památky můžeme najít v jejich domovském městě, regionu.
- Na konci první hodiny se žáci rozdělí do skupin a bude jim zadán projekt, na kterém budou doma pracovat. Následující 2 týdny proběhnou hodiny dle tematického plánu. Žáci v tuto dobu budou vypracovávat svůj projekt.
- Druhá hodina se zaměřením na geografii cestovního ruchu se bude skládat z prezentace projektu, jehož struktura bude na první hodině také zadána. Úkolem žáků bude navrhnout zájezd do jakékoliv metropole, a to se všim všudy (doprava, ubytování, památky, kapesné apod.). Jejich úkolem bude také zjistit, proč je zrovna tento region atraktivní, tj. jaké předpoklady pro cestovní ruch má.
- Poznatky a dovednosti ze zpracovávání tohoto projektu jim budou v životě užitečné, například když si budou chtít naplánovat vlastní zájezd, což je v této době velmi časté, protože náklady jsou mnohem nižší než přes cestovní kancelář.

9. Výběr vyučovacích metod, forem a prostředků včetně učebních pomůcek

- Vyučovací metody
 - Klasické – slovní (vyprávění, vysvětlování), dovednostně-praktické (produkční)
 - Aktivizující – diskusní, heuristické, inscenační
 - Komplexní – samostatná práce, brainstorming, projektová výuka
- Formy výuky – frontální výuka, skupinová výuka, samostatná a skupinová práce
- Prostředky a pomůcky – třída vybavená projektorem, počítač, učebnice, atlas, tabule

8. Výuka geografie cestovního ruchu na základní škole Jesenice

Ještě před uvedením samotné didaktické kazuistiky je důležité zmínit co jí předcházelo a jak daná výuka proběhla. Tímto se zabývá právě následující kapitola, která popisuje proces, který výuce předcházel, dále stručně nastiňuje průběh výuky na základní škole v Jesenici u Prahy a také zahrnuje materiály použité při výuce. Tato škola byla vybrána právě kvůli již dříve zmiňovanému projektu na zlepšení kvality výuky. Na základní škole v Jesenici mají 2 deváté třídy, 9. A a 9. B, které mají podobný počet žáků.

Samotné výuce předcházelo ještě několik důležitých událostí. Jednou z nich byla schůzka s učitelem zeměpisu daných tříd a další byly náslechy ve zmíněných třídách. Krátký rozhovor měl autorce představit dané třídy a uvést ji do výuky zeměpisu na vybrané škole. Náslechy sloužily k poznání tříd.

Autorka navštívila hodinu, jejímž tématem byla doprava a služby. Žáci dostali oznámkovaný test, který konzultovali s učitelkou. Žáci s učitelkou velmi aktivně komunikovali a ptali se na různé alternativy odpovědí. Jelikož se jednalo o test zaměřený na práci s atlasem, tak se žáci ptali, ve které části je možno odpověď najít. Dále následoval úvod do geografie služeb. Tato část hodiny proběhla ve větší míře formou diskuze, žáci byli velmi pohotoví a aktivně reagovali na otázky a podněty jejich učitelky. Hodina byla završena krátkým opakováním probírané látky.

Následovala výuka tématu cestovní ruch. Výuka proběhla v obou třídách ve stejný den (24. 4. 2019) v rozmezí pouze několika hodin. Nejdříve byly stanoveny výukové cíle, které jsou k nahlédnutí v didaktické analýze učiva (kapitola č. 7), dále byla vytvořena příprava na hodinu, ke které byla použita učebnice zeměpisu (Chaluba, Hübelová, 2010) a pro doplnění potřebných informací byla také použita učebnice cestovního ruchu pro střední školy (Holeček, Mariot, Střída, 2013) a další publikace. Následně byla vypracována prezentace, která sloužila jako podpora a doplnění výkladu. Základní informace o geografii cestovního ruchu byly doplněny doplňujícími informacemi viz Sedm divů světa a památky UNESCO v České republice. U těchto témat se autorka inspirovala učebnicí, kde jsou tato témata řazena k doplňujícím otázkám. Pro obě třídy byla použita stejná příprava a stejné materiály. Autorka dbala na stejný pozitivní a motivující přístup k oběma třídám.

Konečná osnova hodiny zahrnovala:

- Mentální (myšlenková) mapa – 5-7 min

- Výklad látky – 20-25 min
 - Úvod do geografie cestovního ruchu
 - Druhy cestovního ruchu
 - Dělení dle hospodářské prospěšnosti
 - Lokalizační faktory
 - Dělení dle dalších charakteristik
 - Cestovní ruch ve světě
 - Sedm divů světa
 - Cestovní ruch v České republice
 - Památky UNESCO v České republice
- Zadání projektu + zodpovězení otázek 7–10 min
- Opakování

Nejdříve proběhla výuka ve třídě 9. A. Na začátku hodiny byla použita mentální mapa jako aktivita na úvod. Touto aktivitou autorka zjistila, že žáci o cestovním ruchu mají již nějaké znalosti. V další části hodiny proběhl výklad s použitím atlasu a prezentace. Tato část výuky trvala přibližně 25 minut a byla směřována k diskuzi. I přes snahu studentky proběhla tato část s minimální interakcí ze strany žáků. Další část hodiny byla věnována projektu. Autorka zadala projekt a v případě otázek na ně zodpověděla. Na konci hodiny proběhlo opakování probrané látky. Tato třída působila ospale a komunikace byla ve většině případů jednostranná. Pokusy o diskuzi neměly kladnou odezvu, takže převažovala frontální výuka. Několik žáků bylo aktivních.

Následovala výuka ve třídě 9. B. Tato výuka, stejně jako u předchozí třídy, začala mentální mapou. Autorka vysvětlila pojem mentální mapy, žáci ji vypracovali a dále proběhla krátká diskuze o výsledcích. Mentální mapy tříd jsou k nahlédnutí v příloze č. 3. Z mentálních map vyplývá, že si žáci cestovní ruch často spojují s dovolenou, památkami a různými druhy dopravy (letadlo, vlak, loď). Po této aktivitě následovala hlavní část výuky. V této velmi aktivní třídě výuka proběhla formou diskuze. Tato část také kopírovala osnovu prezentace. Žáci byli velmi aktivní a autorka se snažila působit jako jejich rádce a dávala jim prostor ke sdělení informací. Tato fáze byla kratší než u předchozí hodiny, z důvodu aktivity žáků trvala kolem 20 minut a byly zmíněny i mnohé informace navíc. Dále následovalo zadání projektu. Po zadání projektu přišlo delší opakování než u předchozí třídy a to proto, že hodina měla

svižné tempo a látka se stihla probrat dříve. Atmosféra v této třídě byla velmi příjemná a žáci velmi aktivní, a proto se zde autorce lépe učilo.

Další návštěvy tříd proběhly v duchu prezentace projektů. Autorka navštívila prezentaci projektů u obou tříd. Jelikož byly projekty velmi důležitou součástí výuky (výstup žáků), tak byly do této práce zahrnuty. Projekty jsou k nahlédnutí v příloze č. 4. Některé projekty byly velmi pěkně, do detailu a precizně propracované. Při jedné hodině neměli žáci projekty připravené, a proto bylo nutné připravit náhradní program. Na konci této hodiny bylo znovu připomenuto a prodiskutováno zadání projektu. Některé zpracované návrhy zájezdu patřily k dražším (cena až 60 000). Je vidět, že si někteří žáci dali na projektech opravdu záležet a vše do nejmenší maličkosti připravili, ovšem v mnoha projektech chyběly vypracované všechny body ze zadání.

Do této kapitoly je vložen zápis probraného učiva se zadáním projektu. Tento zápis i s pokyny k vypracování projektu dostali žáci nakopírovaný. Také je zde vložena prezentace, která byla při výuce použita.

Zápis cestovní ruch

- součást terciéru
- dle hospodářské prospěšnosti
 - aktivní – přispívá do státní pokladny daného státu
 - pasivní – vycestování za hranice státu
- formy cestovního ruchu – kulturní, pracovní, poznávací, pobytový, lázeňský...
- druhy cestovního ruchu dle určitých charakteristik (délka pobytu, způsob cestování)
- předpoklady cestovního ruchu – ovlivňují existenci cestovního ruchu
 - přírodní podmínky, doprava, kvalita životního prostředí (ekologické), politická a bezpečnostní situace, demografické (věková struktura obyvatel), ekonomické, historické a kulturní, materiálně-technické
- CR ve světě – nejvíce Evropa (J a Z Evropa, Středomoří, velkoměsta)
 - S a J Amerika – národní parky, indiánské civilizace
- CR v ČR – Praha, památky UNESCO, hory, NP

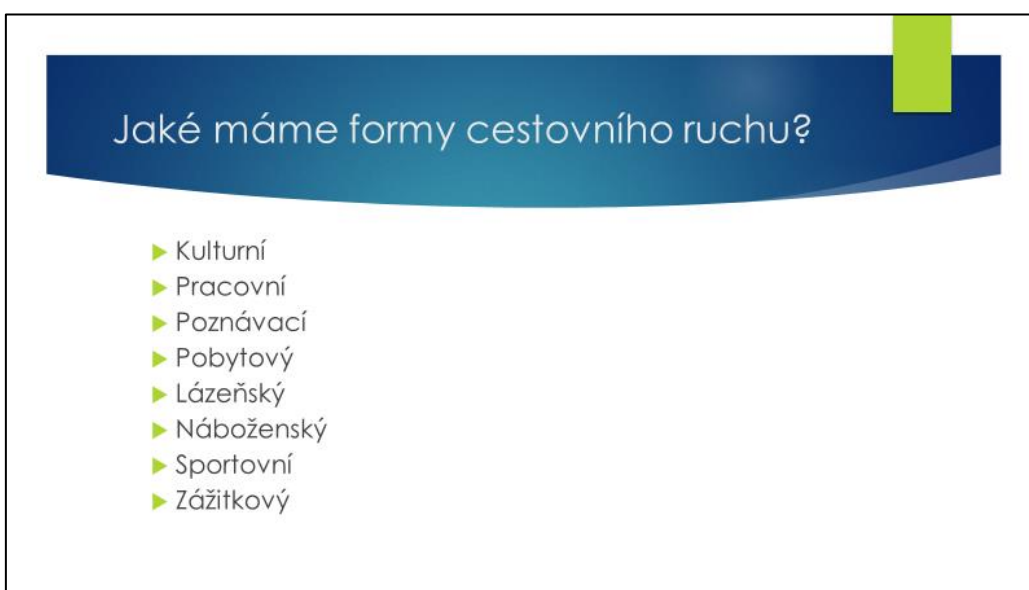
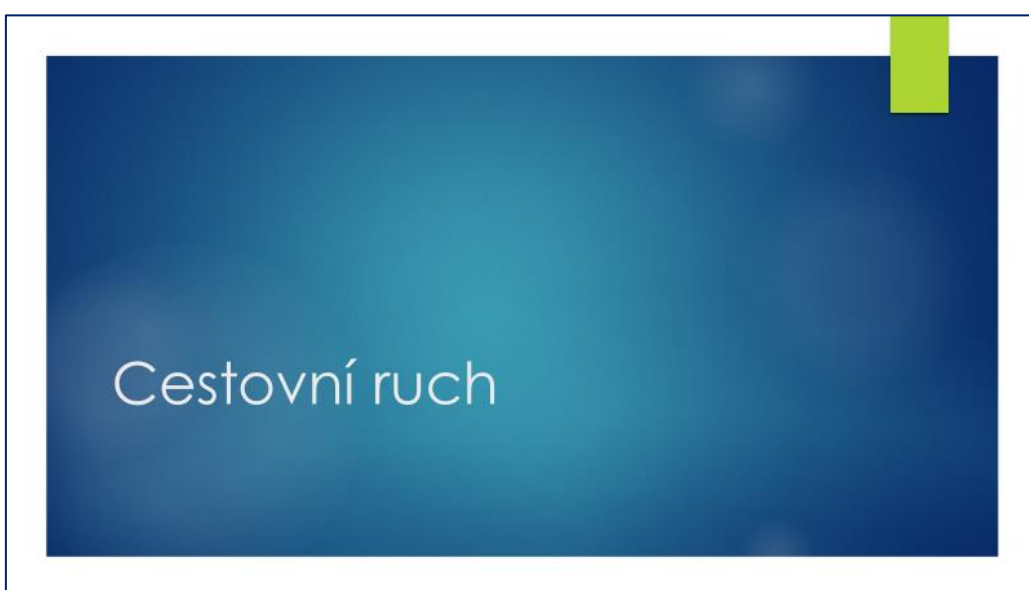
Zadání projektu

Ve skupinách 3-4 lidé. Vybrat známé město/místo (Kdekoliv na světě). Cílem je navrhnout si vlastní zájezd (3-5 dní v červnu 2019).

- Projekt bude obsahovat:

- zdůvodnění výběru místa (města) a jeho krátké představení (kde se nachází, za čím tam jet – památky, kultura, příroda, sport apod.). Připravit programu zájezdu?
- zjistit náklady na zájezd (cena cesty – letadlo/vlak/auto/loď, ubytování, stravování, vstupy, kapesné)
- zhodnotit předpoklady místa pro cestovní ruch (doprava – blízká letiště, silnice, železnice, přírodní podmínky, kulturní, politické – bezpečnostní situace, materiálně-technické – ubytování apod.)
- prezentace (6-8 snímků) + word

Prezentace č. 1 – Prezentace použita při výuce



Druhy

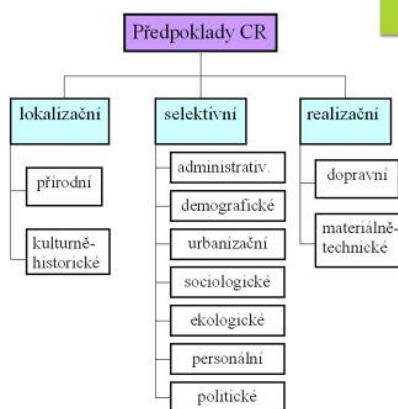
- ▶ Celoroční, sezonní
- ▶ Krátkodobý, dlouhodobý
- ▶ Individuální, skupinový
- ▶ Domácí, zahraniční, tranzitní
- ▶ Aktivní, pasivní

Dělení dle hospodářské prospěšnosti

Aktivní – přispívá do státní pokladny daného státu
Pasivní – vycestování za hranice státu

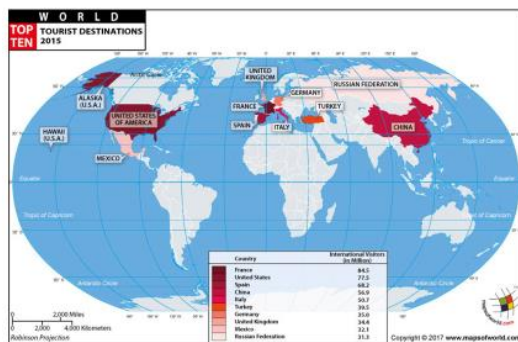
Obr. č. 1: Letadlo

Předpoklady cestovního ruchu



Obr. č. 2: Předpoklady cestovního ruchu

Cestovní ruch ve světě



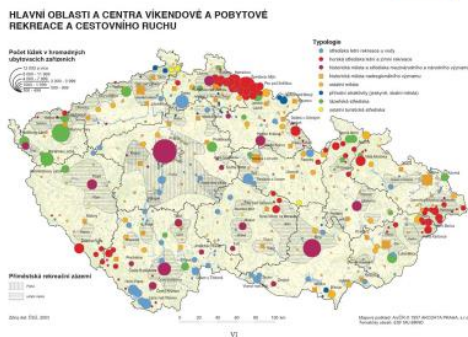
Obr. č. 3: Top 10 turistických destinací roku 2015

7 divů světa

- ▶ Egyptské pyramidy v Gíze
- ▶ Visuté zahrady Semiramidiny
- ▶ Feidiův Zeus v Olympii
- ▶ Artemidin chrám v Efesu
- ▶ Mauzoleum v Halikarnassu
- ▶ Rhodský kolos
- ▶ Maják na ostrově Faru

Obr. č. 4 – Pyramidy v Gíze

Cestovní ruch v České republice



Obr. č. 5: Hlavní oblasti a centra víkendové a pobytové rekreace a cestovního ruchu

Památky UNESCO v ČR

- ▶ Praha - Historické centrum
- ▶ Telč - Historické centrum
- ▶ Český Krumlov - Historické centrum
- ▶ Žďár nad Sázavou - Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře.
- ▶ Kutná Hora - Historické centrum, Chrám sv. Barbory, Katedrála Nanebevzetí Panny Marie v Sedci
- ▶ Holašovice - Vesnická rezervace
- ▶ Kroměříž - Zahrady a zámek
- ▶ Lednicko-valtický areál
- ▶ Litomyšl – zámek a zámecký areál
- ▶ Olomouc – Sloup nejsvětější trojice
- ▶ Brno – vila Tugendhat
- ▶ Třebíč – Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa

Zadání projektu

- ▶ Ve skupinách 3-4 lidé
- ▶ Vybrat město/místo
- ▶ Navrhnout si vlastní zájezd
 - ▶ Proč tam jet, památky, kolik bude stát cesta (letadlo, vlak, auto), ubytování, stravování
- ▶ Zhodnotit předpoklady místa pro cestovní ruch (doprava, příroda, kultura, administrativa)

Zdroje obrázků

- ▶ **Obr. č. 1** – Letadlo, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:ANA_777-300_Taking_off_from_JFK.jpg (12.3.2019)
- ▶ **Obr. č. 2** – Předpoklady cestovního ruchu, <https://slideplayer.cz/slide/11446053/> (12.3.2019)
- ▶ **Obr. č. 3** – Top 10 turistických destinací roku 2015, <https://www.mapsofworld.com/world-top-ten/world-top-ten-tourist-destination.html> (12.3. 2019)
- ▶ **Obr. č. 4** -Pyramidy v Gíze, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:All_Gizah_Pyramids.jpg (12.3. 2019)
- ▶ **Obr. č. 5** - Hlavní oblasti a centra víkendové a pobytové rekreace a cestovního ruchu, https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js13/geograf/web/pics/obr08-03_full.jpg (12. 3. 2019)

Zdroj: autorka (2019), obrázky viz poslední snímek a seznam obrázků a videí

9. Didaktická kazuistika

Následující kapitola obsahuje samotnou didaktickou kazuistiku. Didaktická kazuistika je hlavním tématem této práce, a proto tato kapitola patří k jedné z nejdůležitějších v této práci. Didaktická kazuistika byla vypracována v rámci projektu, který se zabýval zvýšením kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotností. Pro potřeby této práce byla kazuistika dále upravena do komplexnější podoby, aby bylo dosaženo co největšího zlepšení výuky. Autorka byla při vypracování této kazuistiky velmi kritická ke své výuce, aby došlo k co největšímu zlepšení kvality její výuky, a proto zde byla snaha o zanesení všech důležitých faktorů, které výuku ovlivnily. Kazuistika byla rozdělena do 3 fází – anotace, analýza, alterace.

9.1. Anotace

Tato kazuistika je zaměřena na didaktické situace, které proběhly během výuky dvou devátých tříd na základní škole v Jesenici. Konkrétně se jednalo o výuku jedné hodiny zeměpisu ve třídě 9. A a jedné hodiny ve třídě 9. B. Tématem výuky těchto hodin byla geografie cestovního ruchu jako součásti terciéru národního hospodářství. Během této výuky byly probrány základy cestovního ruchu, jeho dělení a formy, předpoklady a rozložení cestovního ruchu ve světě, Evropě a České republice. Byly zde také probrány otázky náboženství, politické situace, bezpečnosti a problémových oblastí světa. Výuka byla vedena studentkou 1. ročníku navazujícího magisterského studia učitelství zeměpisu a anglického jazyka pro 2. stupeň základní školy Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Před uskutečněním této výuky měla studentka absolvovanou asistentskou praxi ze zeměpisu a odučených několik hodin v rámci průběžné praxe ze zeměpisu.

Na úvod hodiny byla zvolena aktivita mentální (myšlenková) mapa, která měla zjistit, co si žáci s pojmem cestovní ruch spojují a zároveň je uvést do problematiky cestovního ruchu. Mentální mapy jsou k nahlédnutí v příloze č. 3. Studentka předpokládala, že žáci budou mít o daném tématu jistý přehled, protože se jedná téma, které provází až už přímo, nebo nepřímo jejich život. Z tohoto důvodu byla výuka koncipována jako diskuze, která byla vedena studentkou. Oporou této výuky byla předem připravená prezentace. Autorka chtěla zaujmout pozici rádce, který napomáhá studentům k uvědomění si a uplatnění informací o tomto tématu. Prezentace sloužila nejen pro učitele, ale i pro žáky a z toho důvodu byla doplněna obrázky a mapami, které měly vyvolat diskuzi a aktivizovat žáky.

Po probrání látky byl žákům zadán projekt. Tento byl koncipován tak, aby simuloval reálnou situaci, se kterou se žáci mohou setkat v běžném životě. Žáci v tomto projektu mohou uplatnit informace, které se dozvěděli během výuky a také slouží k rozvoji klíčových kompetencí. Hodina byla ukončena opakováním probrané látky. Na úplný závěr se autorka ujistila, zda žáci zadaný projekt pochopili.

Projekty byly shlednuty v rámci několika náslechů na dané škole. Některé projekty jsou přidány do této práce viz příloha č. 4.

9.2. Analýza

Analytická část kazuistiky je zaměřena na faktory ovlivňující výuku (Průcha, 1987). Průcha (1987) zmiňuje 5 determinantů reálné výuky: časové, interakční a komunikační, učitel, žák a obsah vzdělávání. Tyto faktory jsou podrobně analyzovány v této části. Veškerá pozorování autorky, která by mohla vést ke zlepšení kvality její výuky jsou zde poznamenána. Bylo dbáno na to, aby veškeré kritické situace, které ovlivnily výuku byly poznamenány. Ke každému determinantu byly připsány důležité body, kterými se autorka při tvorbě alterace a úpravě hodiny řídila. Celkový průběh hodin je poznamenán v kapitole č. 8.

Časové determinanty

Na výuku problematiky geografie cestovního ruchu byla vyhrazena jedna vyučovací hodina. Učivo bylo s přehledem během jedné vyučovací hodiny probráno. Na prezentaci projektů pak počet hodin odpovídal počtu a připravenosti skupin. V aktivnější třídě bylo učivo probráno dříve, tím pádem zbylo více času na zadání projektu a opakování. Dle rozvrhu proběhla jedna hodina od 8 hodin a druhá následně od 10 hodin. Toto mohlo vést k celkové menší aktivitě žáků během výuky v první třídě. Z důvodu časové vytíženosti ovšem nebylo možné si „podchytit“ vypracování projektů během dalších vyučovacích hodin. Zadání projektu mohlo být věnováno méně času.

Důležité body

- U aktivnější třídy došlo k probrání látky dříve – více času na diskuzi o souvisejících tématech, popřípadě zařazení dalších aktivit.
- Jedná-li se o první hodinu, možnost zařazení aktivity, která by žáky rozhýbala.
- Žáci by si měli rozmyslet, jaké místo (oblast, město) do svého projektu vybrat do následující hodiny zeměpisu. Určení přesného data prezentace jejich projektu.

- Zopakování zadání projektu další hodinu zeměpisu.
- Lepší časová organizace hodiny. Věnovat méně času doplňujícím informacím.
- Zařazení aktivity/diskuze.

Interakční a komunikační determinanty

Výuka byla velmi ovlivněna aktivitou žáků. Ve třídě 9.A bylo pouze několik aktivních žáků (3). Třída působila ospale a žáci ve většině případů nereagovali na otázky studentky. Otázky byly proto několikrát zopakovány, aby žáci měli možnost se zamyslet. Pokud i po opakování nikdo nereagoval, byla otázka zodpovězena studentkou. Práce se třídou byla z pohledu studentky poněkud horší, a to právě z důvodu pasivity žáků. Ve třídě se probralo pouze základní učivo a nezabíhalo se do podrobností. Výuka v této třídě byla z tohoto důvodu náročnější.

Třída 9. B byla mnohem aktivnější, velmi dobře se zde pracovalo, probrala se témata, která byla náhodně zmíněna a zbyl dostatek času na zadání projektu. Výuka probíhala převážně formou diskuze, žáci byli velmi pozorní, pohotoví a měli o učivo zájem. Většinu probíraných věcí k tématu žáci dokázali sami vymyslet pouze díky impulzu od učitele. Žáci v této třídě měli velký přehled o tématu. Díky aktivitě žáků bylo také nutno třídu často ukázněvat.

Důležité body

- Příprava náhradního programu v případě, že je třída neaktivní.
- Příprava aktivizujících úloh a úkolů.
- Vytvoření příjemné atmosféry.
- Dát žákům dostatek prostoru k uplatnění vlastních znalostí.

Učitel jako determinant výuky

Učitelkou byla studentka Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity s minimální pedagogickou praxí, což se mohlo projevit na jejím celkovém projevu. Svůj specifický styl výuky si studentka ještě stále vytváří. Výuka byla stručná s důrazem na klíčové informace a se snahou o spolupráci s žáky. Jedním z faktorů, který ovlivnil výuku byla i velikost učebny (konkrétněji při výuce třídy 9.A). Ve větší učebně, ve které se hlas více rozléhal, bylo nutné mluvit hlasitěji což mohlo vést k jisté nejistotě z pohledu studentky. Studentka se snažila

udržet ve třídě pozitivní atmosféru a svým přístupem motivovat žáky k reagování na dotazy. Některé aktivity ovšem nebyly dostatečně vysvětleny.

Důležité body

- Se zkušenostmi přichází i větší sebejistota během výuky a rychlejší řešení jednotlivých kritických situací.
- Pozitivní přístup, motivace žáků k učení a snaha o vyvolání zájmu o téma.
- Příprava na výuku – upravení prezentace a plánu hodiny.

Žáci jako determinanty výuky

Počet žáků v jednotlivých třídách byl téměř totožný. Ve třídě 9. A bylo 25 žáků a ve třídě 9. B 23 žáků. Velikost a složení kolektivu může výuku velmi ovlivnit. V obou třídách se nacházelo několik žáků s IVP a PLPP. Jednalo se o konec školního roku (konec 2. pololetí) a většina žáků již pravděpodobně byla přijata na střední školy. To mohlo celkově ovlivnit motivaci a aktivitu během výuky. Výuku také mohl ovlivnit fakt, že se jednalo o městskou školu. Autorka třídu se snažila třídu poznat pouze v rámci jednoho náslechu v obou třídách.

Důležité body

- Počet žáků ve třídě.
- Individuální přístup k žákům se specifickými poruchami učební (pokud se ve třídě nacházejí).
- Lépe přizpůsobit výklad možnostem žáků.
- Větší snaha důkladně třídu poznat.

Obsah vzdělávání jako determinant výuky

Při výuce a přípravě na ni byla použita kniha autorů Chalupa, Hübelová (2010), která byla doplněna o informace z učebnice cestovního ruchu pro střední školy (Holeček, Mariot, Střída, 2013). Jednalo se o učivo geografie cestovního ruchu jako části národního hospodářství. Tematicky bylo učivo jednodušší, bylo předpokládáno, že žáci většinu informací už vědí, což se také potvrdilo, a to zejména u třídy 9. B. Ve třídě 9. A bylo vidět, že žáci také přehled mají, ale chyběla komunikace s učitelem. V obou třídách byla probírána

všechna základní látka, díky aktivitě žáků byla ve třídě 9. B probrána i jiná související témata více do hloubky.

Důležité body

- Použití dalších učebnic zeměpisu.
- Zaměření na základní učivo spolu s doplňujícími informacemi a zajímavostmi.
- Úvod aktivit – vysvětlení pojmu a cíle aktivity zahrnující mentální (myšlenkovou) mapu a další aktivity, aby žáci pochopili jejich účel.

9.3. Alterace

Jak z analýzy vyplývá, tak se výuka ve třídách velmi lišila. Jedna třída byla mnohem aktivnější než druhá, což ovlivnilo celou dynamiku hodiny a přístup studentky k výuce. Z výše uvedených determinantů zde byly nejvíce patrné interakční a komunikační determinanty. Komunikační angažovanost (aktivita) žáků je klíčovým faktorem školní výuky. Komunikační angažovanost můžeme chápat jako ochotu komunikovat a plnit úkoly. Do úkolů je možné zařadit odpovídání na otázky položené učitelem, anebo pozorné naslouchání jeho výkladu. Problém angažovanosti je velmi důležitý pro učitele, protože slouží jako ukazatel efektivitu výuky (Šedřová, Švaříček, 2010). Aktivita a přístup žáků může být také ovlivněn mnoha faktory. Jednalo se o neznámou vyučující – studentku učitelství. Jak již bylo zmíněno, tak autorka dochází do třídy, kde dojde k aplikaci poznatků této kazuistiky již více než rok, takže třídu více zná a je schopna výuku dané třídě lépe přizpůsobit.

Jedna ze tříd byla méně angažovaná než druhá, a proto by bylo vhodné upravit výuku tak, aby se učitelka nemusela spoléhat na verbální komunikaci s žáky. V tomto případě by bylo vhodné použití pracovního listu, práce s atlasem a použití různých aktivit, které by zlepšily dynamiku třídy.

Dalšími úpravami výuky, které vyplynuly z této kazuistiky, jsou lepší časová organizovanost hodiny (časové determinanty), možnost zařazení více aktivit a doplňujících informací, aktivity budou předem vysvětleny (aby se předešlo nedorozuměním), žákům bude dán větší prostor pro uplatnění vědomostí. Je potřeba prezentaci přehledněji a zajímavěji upravit, aby se využil její potenciál, při nižším počtu žáků ve třídě je možné být více individuální k jejich znalostem a dovednostem. Použití dalších učebnic zeměpisu zabývajících se stejným tématem by mohlo vést k efektivnější přípravě na výuku. Ovšem i zde se nacházejí determinanty, které nemůžeme ovlivnit – jedná se například o vybavenost třídy (školy).

Zadávání projektu bude rychlejší a stručnější, žáci dostanou možnost si projekt promyslet a jeho zadání se bude věnovat několik minut následující hodiny. Žákům bude ukázán vzor projektu. Žáci také dostanou za úkol si rozmyslet téma jejich projektu do následující hodiny a bude jim přiděleno určité datum, kdy budou prezentovat. Autorka se také ujistí, že projekt obsahuje všechny požadované části a v případě nutnosti žákům při zpracování poradí.

9.4. Úprava výuky

Do své další výuky navrhla autorka několik úprav. Stručné vysvětlení pojmu mentální mapa, aby se předešlo nedorozuměním při vypracování. Dále byl vypracován pracovní list, který bude využit v případě, že třída bude neaktivní (viz příloha č. 2). Bude-li pracovní list použit, tak větší část hodiny bude věnována vypracování pracovního listu. Po vypracování bude pracovní list prodiskutován a informace doplněny.

Výuka bude lépe časově zorganizována. Do výkladu látky byla zařazena aktivita do dvojic a krátké video na téma sedmi divů světa. Zadání projektu bude kratší, projekt se připomene i následující hodinu, do které si žáci zvolí téma a bude jim přiděleno datum pro prezentaci, aby žáci už od začátku věděli, kdy projekt budou prezentovat. Již vypracovaný projekt jim bude ukázán jako vzor. Dále je také nutné dát si pozor na to, aby žáci vypracovali všechny části projektu, a proto jim všechny části budou vysvětleny a připomenuty.

Prezentace doplňující výuku byla upravena tak, aby byla více atraktivnější, přehlednější a také zajímavější pro žáky. Bude zde kladen důraz na klíčové informace, doplňující informace budou pouze v rychlosti zmíněny. Do prezentace budou také přidány otázky do diskuze. Upravená prezentace je k nahlédnutí v příloze č. 1. Autorka se i nadále bude snažit udržet ve třídě příjemnou atmosféru a dá žákům dostatek prostoru pro uplatnění vlastních znalostí, a proto zde bude opět snaha o použití převážně diskuzní metody.

Upravená osnova hodiny se bude odvíjet od veškerých provedených úprav. Jsou zde ovšem věci, které osnova nezahrnuje. Autorka s touto třídou spolupracuje již od roku 2018 v rámci své asistentské praxe a dále v rámci souvislé praxe. Žáky tím pádem zná, a proto ví, jak hodinu co nejlépe zorganizovat, aby je bavila a co nejvíce si z ní odnesli. Dále také v rámci svých pedagogických praxí získala zkušenosti, které jí napomohou při organizaci výuky a řešení různých pedagogických situací.

V rámci aplikace změn bude sledováno, zda tato hodina proběhla dle vytvořených změn, nebo zda během hodiny nastaly nějaké problémy, které výuku výrazně ovlivnily. Hodnoceny byly výstupy žáků, co se týče zpracování a prezentace jejich projektů.

Upravená osnova hodiny

- Úvod hodiny
- Mentální (myšlenková) mapa – 5 min
 - Vysvětlení cíle aktivity
 - Vytvoření myšlenkové mapy
- Výklad látky – 25-30 min
 - Úvod do geografie cestovního ruchu
 - Formy cestovního ruchu
 - Druhy cestovního ruchu
 - Dělení dle hospodářské prospěšnosti
 - Lokalizační faktory
 - Diskuze – Jaká místa byste chtěli navštívit a proč
 - Cestovní ruch ve světě
 - Aktivita – do dvojice si vyberte stát a napište, jaké formy cestovního ruchu zde můžeme najít i s příklady
 - Sedm divů světa – dokážete je vyjmenovat?
 - Video
 - Cestovní ruch v České republice
 - Památky UNESCO v České republice
 - Motivace ve formě obrázků z cest
- Zadání projektu + zodpovězení otázek 7–10 min
- Opakování

10. Aplikace kazuistiky na základní škole Kosova Hora

Aplikace didaktické kazuistiky proběhla v 9. třídě na základní škole v Kosově Hoře, kde probíhala souvislá pedagogická praxe autorky. Po dohodě s učitelem proběhla výuka už dříve, než je uváděno v tematickém plánu třídy, a to kvůli termínu odevzdání této diplomové práce. Hodina by za jiných okolností proběhla až koncem dubna a prezentace projektů by tak byly až v květnu. Autorka použila upravenou přípravu a prezentaci. Použití pracovního listu v dané třídě nebylo potřeba, protože se jedná o velmi aktivní třídu, která s učitelem vždy ráda diskutuje a sdílí své názory a poznatky. Příprava na výuku byla nutná již před začátkem hodiny, protože bylo nutné nastavit a propojit projektor s počítačem, který je již díky svému stáří pomalý, a proto je nutné vše připravit dříve. Během hodiny také nastaly technické problémy s kompatibilitou Microsoft Powerpoint a Open office. Z toho důvodu prezentace nebyla graficky stejná jako při prezentování v MO Powerpoint a často se zasekávala a přestávala pracovat. To poněkud zneprjemnilo a ztížilo práci autorky a nevyhnula se rýpavým poznámkám od žáků na téma nefunkčnost prezentace.

Hodina začala krátkým úvodem, kde bylo představeno a řádně uvedeno téma hodiny. Dále následovala mentální (myšlenková) mapa. Tuto krátkou aktivitu autorka v rychlosti představila a dále byla vypracována žáky. Mentální mapy žáků jsou k nahlédnutí v příloze č. 3. Mentální mapy byly s žáky prodiskutovány, což jim také posloužilo jako úvod do geografie cestovního ruchu. Nejčastěji se mezi zmíněnými tématy objevovaly dopravní prostředky, hotel či zájezdy.

Dále následovala hlavní část hodiny podporovaná prezentací. Na začátku proběhl úvod do geografie cestovního ruchu. Výklad látky byl veden v duchu diskuze. Prezentace byla koncipována tak, že nejdříve ukázala nadpis/obrázek/mapu a pak proběhla diskuze nad sledovaným problémem. Žáci s učitelkou diskutovali o tématech zmíněných v prezentaci a dostalo se i na otázky bezpečnosti států a náboženského cestovního ruchu. Žákům k diskuzi stačily jen lehké podněty a prezentace jim posloužila k dostatečnému nasměrování ke správné odpovědi. Žákům se podařilo přijít na mnoho různých forem cestovního ruchu, s lehčí dopomocí byly prodiskutovány faktory cestovního ruchu, které byly vztaženy na vesnici, kde se škola nachází. Vesnice byla zároveň pomocí těchto faktorů analyzována. Dále proběhla diskuze na téma míst, která by žáci rádi navštívili. Mezi jejich vysněná místa patřila Jižní Amerika, Maledivy a Španělsko. Jeden ze žáků neměl jen jedno místo, protože jeho snem je

procestovat celý svět. Takováto diskuze zaměřená přímo na sny žáků byla z jejich strany velmi kladně oceněna.

Mapa cestovního ruchu ve světě žákům dala dostatečný podnět k určení nejnavštěvovanějších oblastí ve světě. Následovala krátká aktivita, kde si žáci ve dvojicích vybrali stát a jejich úkolem bylo vymyslet formy cestovního ruchu v tomto státu s příklady. Státy, které si žáci vybrali byly například Řecko (pobytový, Rhodos), Itálie (pobytový, kulturní, Řím, Benátky), USA (pobytový, kulturní, poznávací, zážitkový, New York, Las Vegas, Yellowstone). Žáci také poznamenali současnou světovou situaci a do jakých míst by v tuto dobu nejeli. Dále proběhla diskuze nad sedmi divy světa. Žáci se je nejdříve snažili ve dvojici vymyslet a pak následovalo video, které jim jejich snažení objasnilo. Závěr byl věnovaný cestovnímu ruchu v České republice. Žáci opět dokázali vymyslet příklady k dříve zmiňovaným formám cestovního ruchu v rámci České republiky.

Závěrečná část hodiny byla zaměřena na zadání projektu. Projekt jim byl představen a byl jim také ukázán vzorový projekt (jeden z dříve vypracovaných projektů). Žáci dostali zápis z hodiny s informacemi k vypracování projektu. Po zadání projektu byl prostor pro otázky zaměřené na projekt a jeho vypracování. Žáci dostali za úkol si do následující hodiny vytvořit skupiny a vymyslet téma projektu.

Nakonec proběhlo krátké opakování látky z hodiny. Zde žáci velmi aktivně odpovídali na otázky kladené učitelem. Žáci si většinu probrané látky pamatovali. Posledních pár minut před bylo opět věnováno dotazům týkajícím se vyučované látky, projektu a celkové organizace hodiny. Během celé hodiny vládla pozitivní atmosféra. Bylo vidět, že toto téma žáky zajímá a že se nebojí projevit svůj názor. Celkově byla hodina velmi pěkná. Více otázek do diskuze a otázky týkající se svých vlastních zkušeností žáci ocenili. Autorka odcházela s pocitem, že se jí podařilo zlepšit kvalitu své výuky, což bylo dobře viditelné právě na spolupráci a aktivitě žáků. Plán hodiny také přesně jak časově, tak tematicky vyšel a opět byla probrána témata, která žáky velmi zajímala. Veškeré provedené úpravy se setkaly s pozitivní odezvou.

Na začátku následující hodiny bylo zopakováno učivo cestovního ruchu, dále bylo několik minut věnováno projektům. Žáci nahlásili skupiny a jejich vedoucí, kteří pak v případě dalších otázek s autorkou komunikovali jak ve škole, tak emailem. Žáci také dostali přidělené datum prezentace projektu. Autorka byla při zadávání projektu přísnější, aby se ujistila, že bude prezentován a odevzdán v termínu, a že vše bude zpracováno tak, jak má být.

Žákům byl také ukázán vzorový projekt i s připomínkami k přesnému vypracování. Na tuto část hodiny pak navazovala práce s atlasem – úvod do zemědělství světa.

Žáci dostali možnost zaslání práce před prezentací pro konzultaci a přípravy. Toho využily všechny skupiny, které byly formou poznámek nasměrovány správným směrem. I přesto došlo k zapomenutí vložení některých částí do prezentace.

Prezentace projektů proběhla ve velmi dobré atmosféře. Všechny skupiny byly připravené a jejich prezentace byly velmi pěkné. Vybrané prezentace jsou k nahlédnutí v příloze č. 4. Některé skupiny si daly na vypracování projektu velmi záležet a byl vytvořen velmi pěkně. Za vytvoření tohoto projektu byli žáci klasifikováni. Zájezdy směřovaly například na Kanárské ostrovy a do Egypta. Zejména z přípravy prezentace na téma Kanárské ostrovy bylo vidět, že žáci si velmi dobře rozdělili práci a spolupracovali ve skupině. Žáci také několikrát využili možnost emailové konzultace s vyučujícím. Při prezentaci každý žák odprezentoval svoji vypracovanou část. Celkově byly projekty velmi povedené, některé obsahovaly pouze malé nedostatky. Žáci opět velmi pěkně spolupracovali, jejich příprava na hodinu byla pěkná. Na konci každé prezentace byl prostor pro diskuzi. Žáci diskutovali nad motivací pro výběr určitého zájezdu a nad výběrem různých památek či zajímavostí. Mezi hlavní motivací pro výběr zájezdů byl vlastní zájem žáků. Jediným problémem, se kterým se autorka setkala bylo, že jedna ze skupin pouze zkopírovala zájezd ze stránek jedné cestovní kanceláře. Autorka si tohoto faktu všimla během konzultací se žáky, kteří dostali za úkol takovouto práci upravit aby splňovala zadání projektu.

Celkově bylo vidět, že i drobnější úpravy a zasazení vhodných aktivit ve výuce mají velký dopad na celkový výsledek. Zařazení i pouze jednoduchých aktivit mělo u žáků úspěch. Zlepšení výuky je možné pozorovat nejen z aktivity, reakcí, spolupráce a nasazení žáků při výuce, ale i z vypracování projektů a jejich nasazení a ochota, kterou při celém tomto procesu předvedli. Z toho vyplývá, že i malé změny v organizaci ze strany učitele a jeho přístupu k žákům opravdu mohou ovlivnit kvalitu výuky. Upravená výuka dle možností třídy, přátelský přístup k žákům, které autorka již několik měsíců měla možnost poznat a celkově individuálnější přístup ke třídě a k žákům skutečně napomohly ke zlepšení kvality výuky autorky.

11. Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce bylo vytvořit didaktickou kazuistiku a následně ji aplikovat. Ke splnění hlavního cíle práce bylo nejprve důležité prostudovat literaturu týkající se didaktických kazuistik a literaturu zaměřenou na geografii cestovního ruchu.

Kazuistika byla vytvořena na základě hodin odučených autorkou této práce. V těchto odučených hodinách autorka sledovala determinanty reálné výuky, které jí pomohly k lepšímu porozumění edukačnímu procesu. Determinanty byly sledovány na dvou paralelních třídách. Vytvořením této didaktické kazuistiky bylo zjištěno, jaké části výuky jsou slabší a potřebují více promyslet a upravit. Na základě těchto zjištění byla výuka upravena a kazuistika byla aplikována na další výuku stejného tematického celku.

Velká výhoda při aplikaci kazuistiky byla ta, že autorka měla možnost třídu poznat (v rámci náslechu a pedagogické praxe) před aplikací, a proto byly provedené změny výuky přesně dle potřeb třídy. Na žácích bylo vidět, že je výklad zajímavý a také projeví velkou vlastní iniciativu. Otázky do diskuze a aktivity byly velmi dobře přijaty. Celkově byla výuka dle autorky velmi úspěšná a žáci přípravu ocenili. Veškeré úpravy hodiny byly žáky kladně přijaty a jednalo se o velmi pěknou hodinu, která se uskutečnila přesně dle představ autorky této práce. V rámci aplikace kazuistiky byl také vypracován pracovní list, který ovšem díky aktivitě žáků nemusel být použit. Na vypracování projektů také bylo zřejmé, že žáky téma bavilo, vzali si autorčiny rady k srdci a snažili se, aby jejich práce byla co nejkvalitnější. Velkou roli hrály také pedagogické zkušenosti, které autorka díky své praxi získala.

Vypracování projektů žáků bylo také velmi pěkné. Právě díky tomuto projektu si mohli vyzkoušet, jak si vytvořit a naplánovat vlastní zájezd. Díky tomuto projektu žáci mohli uplatnit získané znalosti, což je dle autorky velmi důležité.

Ještě před vypracováním této práce byly didaktické kazuistiky pro autorku velkou neznámou, ovšem díky pokusu o vytvoření vlastní kazuistiky a aplikaci zjištěných poznatků bylo zjištěno, že se jedná o velmi zajímavou metodu zabývající se edukačním procesem. Autorce se úspěšně podařilo aplikovat změny navržené při tvorbě didaktické kazuistiky. Dle autorky bylo možné vidět pozitivní změny v přístupu žáků nejen během výuky, ale i během vypracování a prezentace projektů. Tím pádem usuzuje, že aplikované změny vedly také ke zvýšení kvality výuky. Výsledky této práce autorku také velmi motivovaly k dalšímu pedagogickému rozvoji.

12. Seznam použité literatury a internetových zdrojů

- BONIFACE, B., COOPER, R., COOPER, CH. (2016): *Worldwide destinations: The geography of travel and tourism*. 7. vydání, Taylor & Francis Ltd, London, 726 s.
- BURTON, R. (1998): *Travel Geography*, 2. vydání, Pearson Education Limited, Harlow, 528 s.
- ČIŽMÁROVÁ, K. (2006): *Didaktika geografie II*. 1. vydání, Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica, 223 s.
- GEHINOVÁ, B. (2008): *Geografie cestovního ruchu*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, České Budějovice, 84 s.
- GERSMEHL, P. (2008): *Teaching geography*. The Guilford Press, New York, 320 s.
- GRASSEOVÁ, M. a kol., (2010): *Analýza podniku v rukou manažera*. 1. vydání, Computer press, a. s., Brno, 325 s.
- HÁJEK, J. (1999): *Vybrané kapitoly z didaktiky geografie*. Západočeská Univerzita, Plzeň, 110 s.
- HÁTLE, J., KUČEROVÁ, S. (2013): Úloha atlasů ve výuce zeměpisu/geografie. *Geografické rozhledy*, 23 č. 1, s. 18–19.
- HERINK, J. (2014): *Myšlenkové (mentální) mapy*.
<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/O/18611/MYSLENKOVE-MENTALNI-MAPY.html/>
(25.12.2019)
- HOFMANN, E. (2006): Cíle geografického vzdělávání v ŠVP v kontextu s cíli RVP. In: Maňák, J., Janík, T. (eds.): *Problémy kurikula základní školy*. Masarykova univerzita v Brně, Pedagogická fakulta, Brno, 285 s.
- HOLEČEK, M., MARIOT, P., STRÍDA, M. (2013): *Zeměpis cestovního ruchu: učebnice pro hotelové a jiné střední školy*. 3. vydání, Česká geografická společnost, Praha, 132 s.
- CHALUPA, P., DEMEK, J., RUX, J. (2009): *Zeměpis 8: Lidé a hospodářství*. SPN, Praha, 88 s.
- CHALUPA, P., HŮBELOVÁ, D. (2010): *Zeměpis: lidé a hospodářství: doporučujeme pro 9. ročník základní školy nebo kvarty víceletého gymnázia*. Nová škola, Brno, 127 s.
- CHALUPA, P., WEINHOFER, M., KRÁČMAR, D. (2019): *Zeměpis 9 - Lidé a hospodářství*. Nová škola – DUHA, Brno, 99 s.
- JANÍK, T. et al (2013). *Kvalita (ve) vzdělávání: obsahově zaměřený přístup ke zkoumání a zlepšování výuky*. Masarykova univerzita, Brno, 434 s.

- KOLEKTIV AUTORŮ (2004): Školní atlas světa. 1. vydání, Kartografie Praha, a. s., Praha, 175 s.
- KOLEKTIV AUTORŮ (2008): Zeměpis 9: učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia. Fraus, Plzeň, 128 s.
- KOLEKTIV AUTORŮ (2017): Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. MŠMT, Praha, 165 s.
- KÜHNLOVÁ, H. (1997): Vybrané kapitoly z didaktiky geografie I. Nakladatelství Karolinum, UK, Praha, 145 s.
- LEW, A. A., HALL, M., TIMOTHY, D. J. (2008): World Geography of Travel and Tourism: A regional approach. Elsevier science & technology, Oxford, 376 s.
- MARADA, M. a kol. (2017): Zeměpis 9: učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia. Fraus, Plzeň, 88 s.
- MAŇÁK, J., ŠVEC, V. (2003): Výukové metody. Paido, Brno, 219 s.
- MAZÁČOVÁ, N. (2014): Vybrané problémy obecné didaktiky. Univerzita Karlova, Praha, 94 s.
- MIKESKOVÁ, Š. (2012): Didaktická analýza učiva.
<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/s/15569/DIDAKTICKA-ANALYZA-UCIVA.html/> (11. 3. 2019)
- MŠMT (2019): Seznam učebnic a učebních textů se schvalovací doložkou pro základní vzdělávání platný ve školním roce 2019/2020. <http://www.msmt.cz/file/50954/>
- NERADOVÁ, J. (2018): Výuka regionální geografie Spojeného království Velké Británie a Severního Irska jako prostředek pro rozvoj mezipředmětových vazeb zeměpis a anglický jazyk na 2. stupni ZŠ. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra geografie, 83 s.
- OSVALDOVÁ, Z. (2017): Pracovní listy ako prostredok aktivizácie žiakov ve vyučovacom procese. Edukácia, 2., č. 1., str. 194-201.
- PETTY, G. (2008): Moderní vyučování. Portál, Praha, 380 s.
- PODROUŽEK, L. (1998): Úvod do didaktiky předmětů o přírodě a společnosti. Západočeská univerzita, Plzeň, 146 s.
- PRŮCHA, J. (1987): Determinanty reálné výuky. Pedagogika, č. 4, s 395-415.
<http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=4343&lang=cs>

- SLAVÍK, J., JANÍK, T., JARNÍKOVÁ, J., TUPÝ, J. (2014). Zkoumání a rozvíjení kvality výuky v oborových didaktikách: metodika 3A mezi teorií a praxí. *Pedagogická Orientace*, 24(5), s 721-752. <http://dx.doi.org/10.5817/PedOr2014-5-721>
- SLAVÍK, J., STARÁ, J., ULIČNÁ, K., NAJVAR, P., et al. (2017): Didaktické kazuistiky v oborech školního vzdělávání. Masarykova Univerzita, Brno, 466 s.
- STANĚK, M., (2013): Moderní trendy ve výuce zeměpisu 2. stupně ZŠ na příkladu učiva "Země ve vesmíru". Diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra geografie, 86 s.
- STRAŠILOVÁ, G., KUBŮ, E., KYŠOVÁ, E. (2019): Hravý zeměpis 9: Učebnice pro 9. ročník ZŠ a víceletá gymnázia. Taktik, Praha, 100 s.
- STRNADOVÁ, V. (2014): Mentální mapy. <https://fim2.uhk.cz/wikicr/web/index.php/home/18-psychologie/81-mentalni-mapy> (21.12.2019)
- ŠAUER, M., VYSTOUPIL, J. (2011): Cestovní ruch očima geografů. *Geografické rozhledy*, 21, č. 2, s. 11-12.
- ŠEĐOVÁ, K., ŠVARÍČEK, R. (2010): Angažovanost žáků ve výukové komunikaci na druhém stupni základní školy. *Pedagogická orientace*, 20, č. 3, s 24-48. <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/1377/1017>
- ŠUPKA, J., HOFMANN, E., MATOUŠEK, A. (1994): Didaktika geografie II. PF MU, Brno, 59 s.
- TOUŠEK, V., KUNC, J., VYSKOČIL, J. A KOL. (2008): Ekonomická a sociální geografie. Aleš Čeněk, Plzeň, 411 s
- VALENTA, M. (1997): Koncepce a tvorba učebnic. UPPF, Olomouc, 64 s.
- VALENTA, V., HERINK, J. (2010): Současný svět: učebnice zeměpisu pro základní školy a víceletá gymnázia. Nakladatelství České geografické společnosti, Praha, 125 s.
- VÁVRA, J. (2018): Analýza kazuistiky a hospitační videostudie tématu Teplá a studená fronta. <https://clanky.rvp.cz/clanek/a/21753/21796/ANALYZA-KAZUISTIKY-A-HOSPITACNI-VIDEOSTUDIE-TEMATU-TEPLA-A-STUDENA-FRONTA.html/> (12. 4. 2019)
- VÁVRA, J. (2018): Oborově vzdělávací téma „Teplá a studená fronta“. <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/21794/OBOROVE-VZDELAVACI-TEMA-%E2%80%9EETEPLA-A-STUDENA-FRONTA%E2%80%9C.html/> (12. 4. 2019)

VOŽENÍLEK, V., FŇUKAL, M., NOVÁČEK, P., SZCZYRBA, Z., (2015): Zeměpis 5 - hospodářství a společnost. Prodos, Olomouc, 80 s.

WILLIAMS, S. (1998): Tourism geography. Routledge, London, 212 s.

Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-15-2-2019> (12. 3. 2019)

ZORMANOVÁ, L. (2017): Obecná didaktika. Grada publishing, Praha, 240 s.

ZŠ JESENICE (2018): Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání: Škola pro život. Základní škola Jesenice, Jesenice, 486 s.

ZŠ KOSOVA HORA (2017): Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání KOS ZŠ Kosova Hora: KOMUNIKACE – OSOBNOST – SPOLUPRÁCE. Základní škola Kosova Hora, Kosova Hora, 144 s.

Seznam obrázků a videí

Obr. č. 1 – Letadlo, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:ANA_777-300_Taking_off_from_JFK.jpg (12.3.2019)

Obr. č. 2 – Předpoklady cestovního ruchu, <https://slideplayer.cz/slide/11446053/> (12.3.2019)

Obr. č. 3 – Top 10 turistických destinací roku 2015, <https://www.mapsofworld.com/world-top-ten/world-top-ten-tourist-destination.html> (12.3. 2019)

Obr. č. 4 -Pyramidy v Gíze,

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:All_Gizah_Pyramids.jpg (12.3. 2019)

Obr. č. 5 - Hlavní oblasti a centra víkendové a pobytové rekreace a cestovního ruchu,

https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js13/geograf/web/pics/obr08-03_full.jpg (12. 3. 2019)

Obr. č. 6 – Praha – historické centrum,

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:PRAGUE.jpg> (6. 1. 2020)

Obr. č. 7 – Sahara (vlastní foto)

Obr. č. 8 – Gibraltar (vlastní foto)

Obr. č. 9- Tower bridge (vlastní foto)

Video č. 1–7 divů světa, <https://www.youtube.com/watch?v=VVL8k8choIA>

Všechny obrázky použité v prezentaci jsou citovány na konci prezentace. Každý obrázek má své číslo, pod kterým je na konci prezentace uvedena citace.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Klasifikace výukových metod.....	14
Tabulka č. 2 – Determinanty výuky.....	17
Tabulka č. 3 – Seznam učebnic zeměpisu.....	29
Tabulka č. 4 – SWOT analýza učebnice Zeměpis 8.....	30
Tabulka č. 5 – SWOT analýza učebnice Zeměpis: lidé a hospodářství.....	31
Tabulka č. 6 – SWOT analýza učebnice Zeměpis 9 – lidé a hospodářství.....	33
Tabulka č. 7 – SWOT analýza učebnice Zeměpis 9.....	34
Tabulka č. 8 – SWOT analýza učebnice Zeměpis 9.....	35
Tabulka č. 9 – SWOT analýza učebnice Hravý Zeměpis 9.....	37
Tabulka č. 10 – SWOT analýza učebnice Současný svět.....	38
Tabulka č. 11 – SWOT analýza učebnice Zeměpis 5.....	39

Seznam příloh

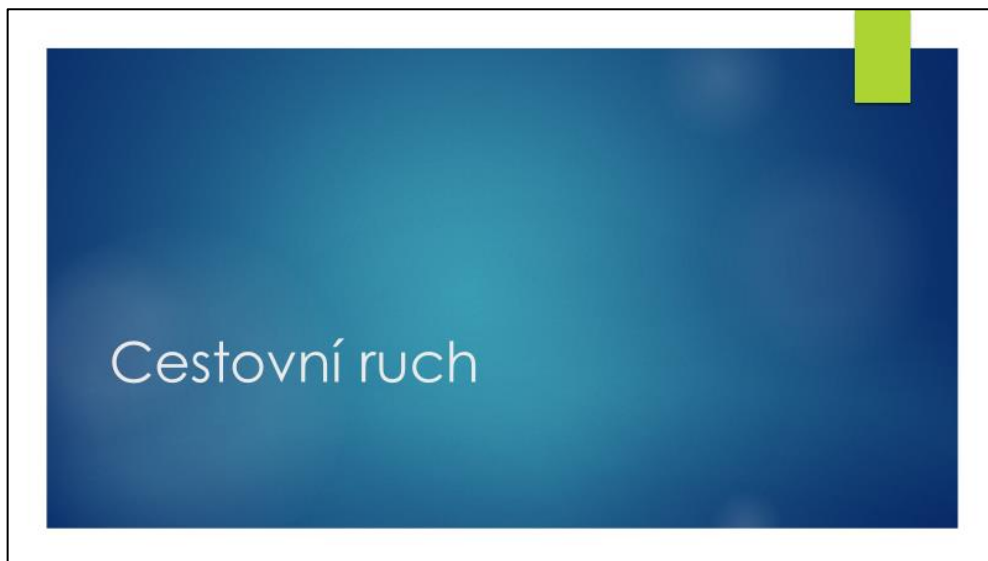
Příloha č. 1 – Upravená prezentace

Příloha č. 2 – Pracovní list

Příloha č. 3 – Mentální mapy

Příloha č. 4 – Vypracované projekty žáků

Příloha č. 1 – Upravená prezentace



Druhy cestovního ruchu

Dle určitých charakteristik

- ▶ Celoroční, sezonní
- ▶ Krátkodobý, dlouhodobý
- ▶ Individuální, skupinový
- ▶ Domácí, zahraniční, tranzitní
- ▶ Aktivní, pasivní

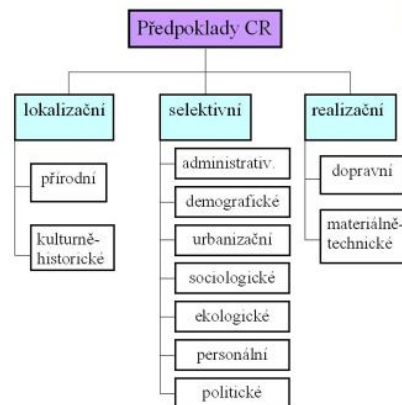
Dělení dle hospodářské prospěšnosti

Aktivní – přispívá do státní pokladny daného státu

Pasivní – vycestování za hranice státu

Obr. č. 1: Letadlo

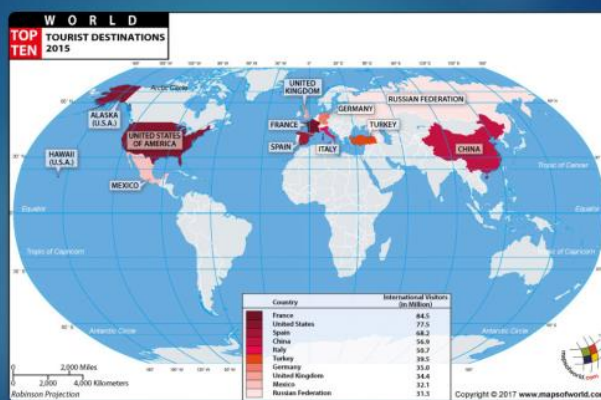
Jaké předpoklady jsou důležité pro vznik cestovního ruchu na určitém místě?



Obr. č. 2: Předpoklady cestovního ruchu

Jaká místa byste chtěli navštívit a proč?

Cestovní ruch ve světě



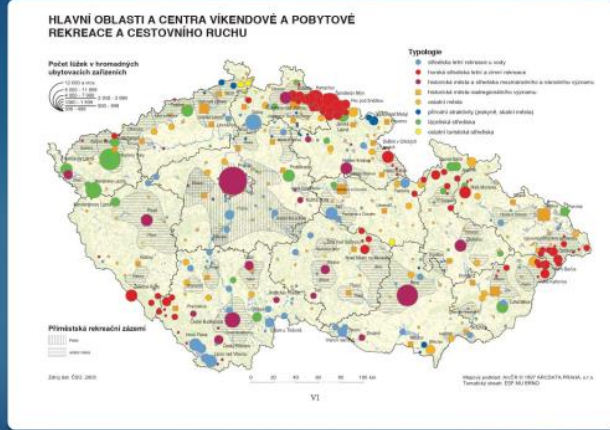
Obr. č. 3: Top 10 turistických destinací roku 2015

7 divů světa

- ▶ Egypťské pyramidy v Gíze
- ▶ Visuté zahrady Semiramidiny
- ▶ Feidiův Zeus v Olympii
- ▶ Artemidin chrám v Efesu
- ▶ Mauzoleum v Halikarnassu
- ▶ Rhodský kolos
- ▶ Maják na ostrově Faru

Obr. č. 4 – Pyramidy v Gíze

Cestovní ruch v České republice



Obr. č. 5: Hlavní oblasti a centra víkendové a pobytové rekreace a cestovního ruchu

Památky UNESCO v ČR

- ▶ Praha - Historické centrum
- ▶ Telč - Historické centrum
- ▶ Český Krumlov - Historické centrum
- ▶ Žďár nad Sázavou - Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře
- ▶ Kulná Hora - Historické centrum, Chrám sv. Barbory, Katedrála Nanebevzetí Panny Marie v Sedci
- ▶ Hořákovice - Vesnická rezervace
- ▶ Kroměříž - Zahrady a zámek
- ▶ Lednicko-valtický areál
- ▶ Lílomyšl - zámek a zámecký areál
- ▶ Olomouc - Sloup nejsvětější trojice
- ▶ Brno - vila Tugendhat
- ▶ Třebíč - židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa

Obr. č. 6 – Praha – historické centrum



Obr. č. 7 - Sahara



Obr. č. 8 – Gibraltar



Obr. č. 9 – Tower Bridge

Zadání projektu

- ▶ Ve skupinách 3-4 lidé
- ▶ Vybrat město/místo
- ▶ Navrhnout si vlastní zájezd
 - ▶ Proč tam jet, památky, kolik bude stát cesta (letadlo, vlak, auto), ubytování, stravování
- ▶ Zhodnotit předpoklady místa pro cestovní ruch (doprava, příroda, kultura, administrativa)

Zdroje obrázků

- ▶ **Obr. č. 1** – Letadlo, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:ANA_777-300_Taking_off_from_JFK.jpg (12.3.2019)
- ▶ **Obr. č. 2** – Předpoklady cestovního ruchu, <https://slideplayer.cz/slide/11446053/> (12.3.2019)
- ▶ **Obr. č. 3** – Top 10 turistických destinací roku 2015, <https://www.mapsofworld.com/world-top-ten/world-top-ten-tourist-destination.html> (12.3.2019)
- ▶ **Obr. č. 4** -Pyramidy v Gize, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:All_Gizah_Pyramids.jpg (12.3.2019)
- ▶ **Obr. č. 5** - Hlavní oblasti a centra víkendové a pobytové rekreace a cestovního ruchu, https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js13/geograf/web/pics/obr08-03_full.jpg (12.3.2019)
- ▶ **Obr. č. 6** – Praha – historické centrum, <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:PRAGUE.jpg> (6.1.2020)
- ▶ **Obr. č. 7** – Sahara (vlastní foto)
- ▶ **Obr. č. 8** – Gibraltar (vlastní foto)
- ▶ **Obr. č. 9** - Tower bridge (vlastní foto)
- ▶ **Video č. 1-7** divů světa, <https://www.youtube.com/watch?v=VVL8k8choIA>

Zdroj: autorka (2020), obrázky viz poslední snímek a seznam obrázků a videí

Příloha č. 2 – Pracovní list

Pracovní list cestovní ruch

1. Myšlenková mapa. Napište vše, co se vám vybaví pod pojmem cestovní ruch. Pro zaznamenání vašich nápadů použijte předem připravenou myšlenkovou mapu.



2. Zjistěte, jaké máme formy cestovního ruchu a jaké faktory ovlivňují jeho rozmístění.

- Formy

- Faktory

3. Zjistěte, které oblasti na světě jsou nejvíce navštěvované. Věděli byste, jaké památky můžeme v těchto oblastech nalézt?

1.

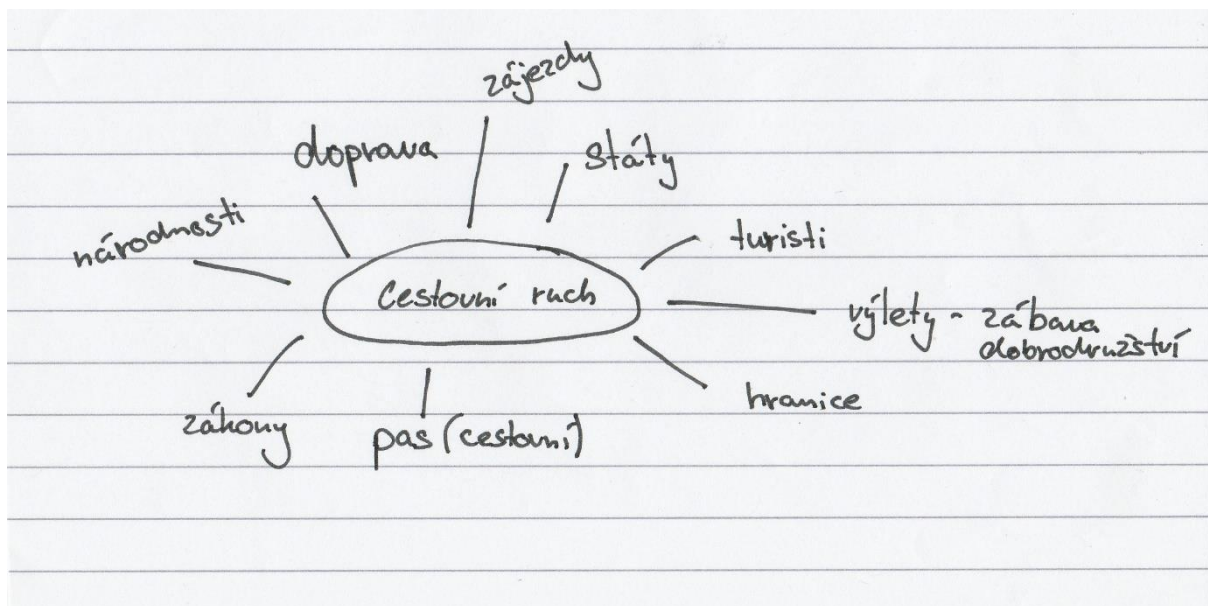
3.

2.

4.

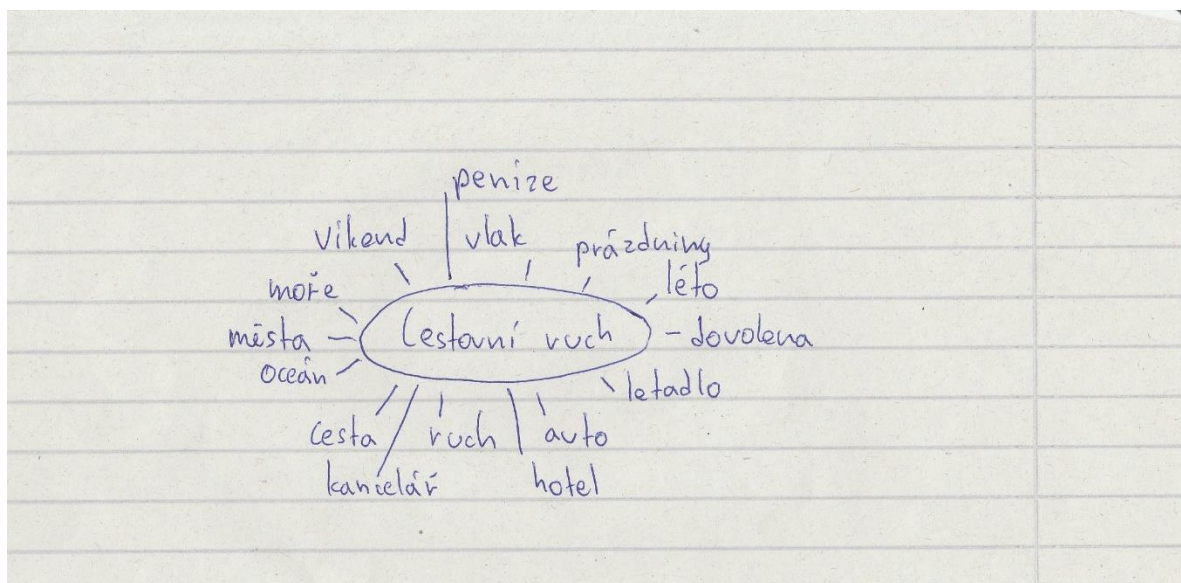
Příloha č. 3 – Mentální mapy

Obrázek č. 1 – Mentální mapa cestovní ruch



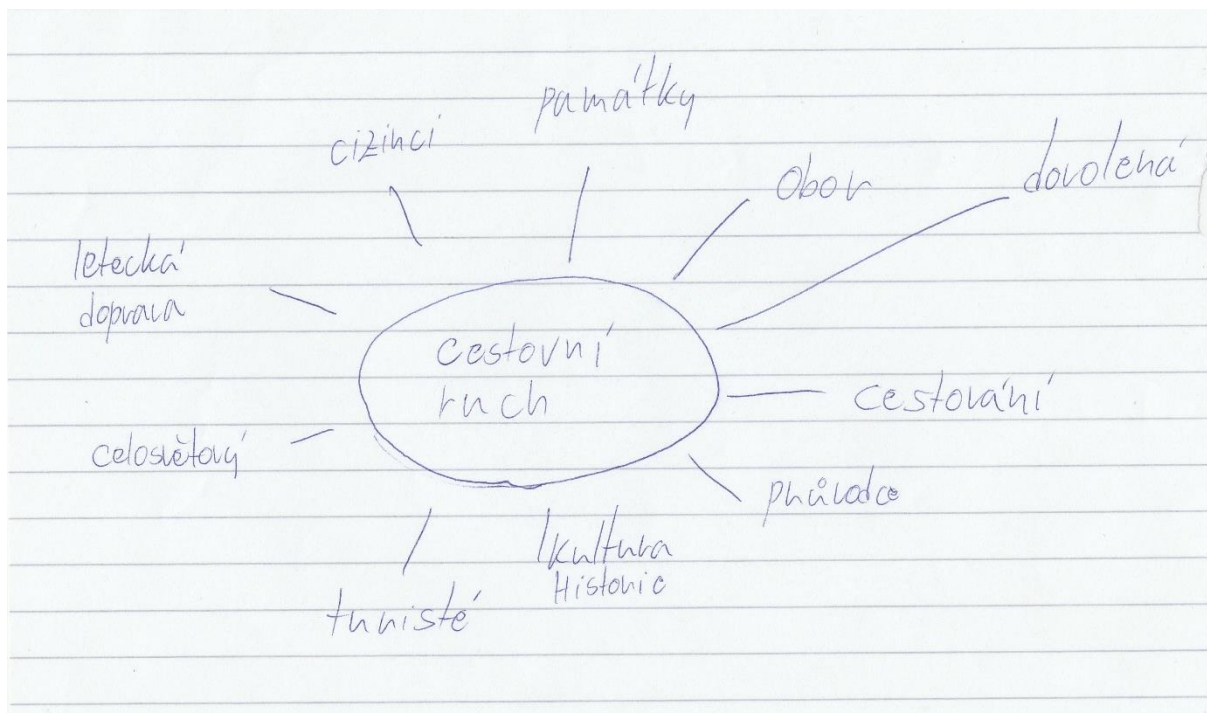
Zdroj: Žák ZŠ Jesenice (2019)

Obrázek č. 2 – Mentální mapa cestovní ruch



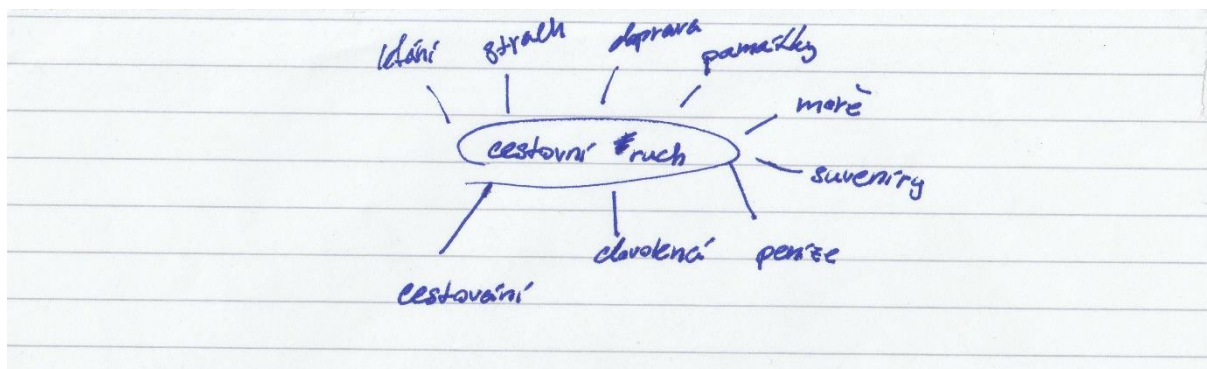
Zdroj: Žák ZŠ Jesenice (2019)

Obrázek č. 3 – Mentální mapa cestovní ruch



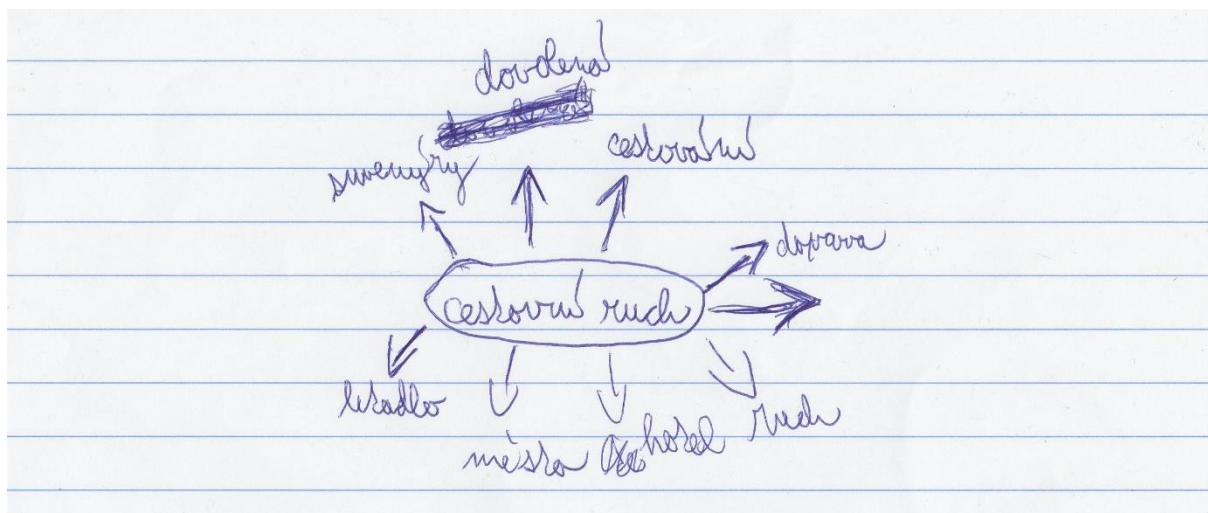
Zdroj: Žák ZŠ Jesenice (2019)

Obrázek č. 4 – Mentální mapa cestovní ruch



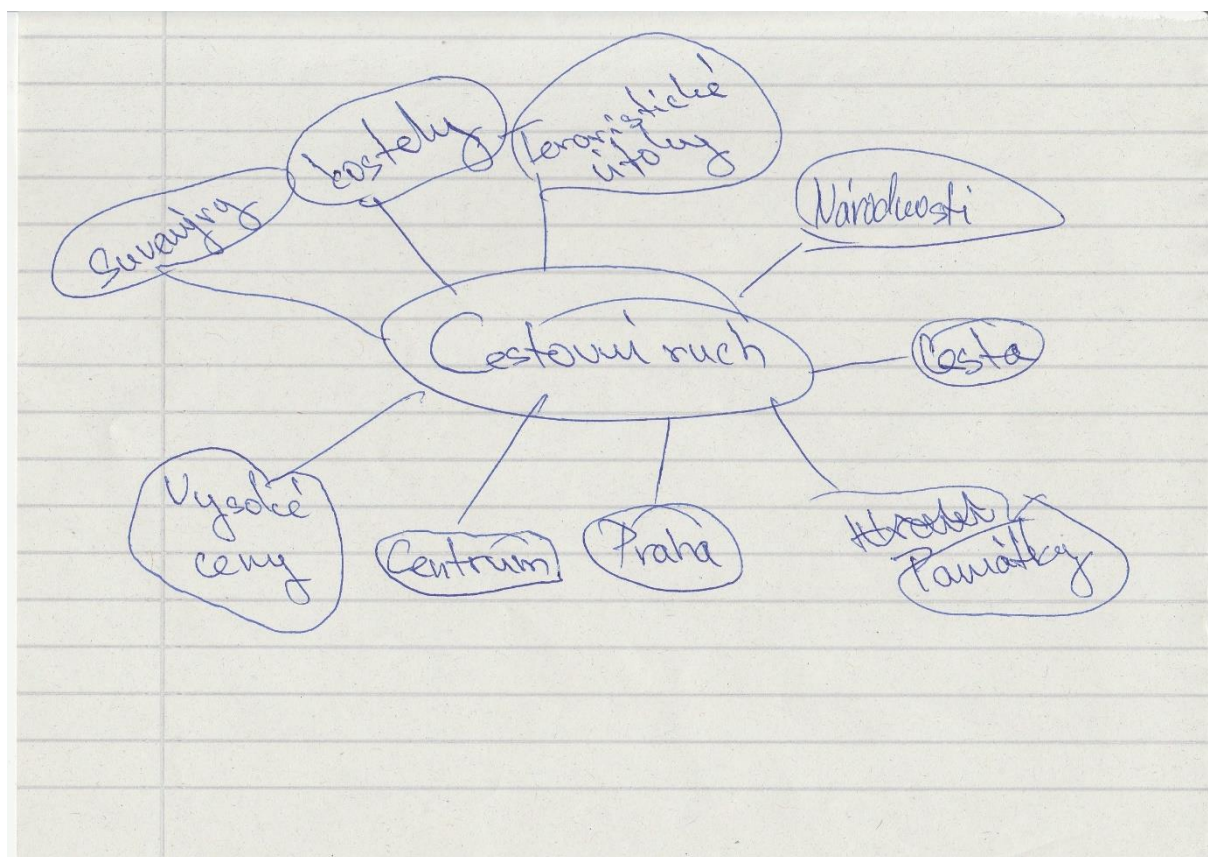
Zdroj: Žák ZŠ Kosova Hora (2020)

Obrázek č. 5 – Mentální mapa



Zdroj: Žák ZŠ Kosova Hora (2020)

Obrázek č. 6 – Mentální mapa



Zdroj: Žák ZŠ Kosova Hora (2020)

Příloha č. 4 – Vypracované projekty žáků

Projekt č. 1 – Presentace Faerské ostrovy



Dovolená snů

- 8-mi denní pobyt na Faerských ostrovech je ideální dovolenou i pro náročné cestovatele a dobrodruhy.
- Nikdo se s námi nudit nebude a zažijete spoustu dobrodružství a zábavy.
- Nic nemusíte řešit, o všechno se staráme my.



Co budeme dělat?

- **Program:**

- 1.den- V odpoledních hodinách odlet z Prahy
- 2.den- Ráno příjezd na ostrov Vágar, prohlídka okolí, jezera.
- 3.den- Cesta k přístavu Tórshavn, prohlídka města
- 4.den- Plavba lodí na ostrov Suðuroy, výlet do ho
- 5.den- Dopoledne prohlídka jezer, odpoledne plavba na ostrov Sandoy
- 6.den- Jezero Sandsvatn (pěší výlet, pro zájemce možnost chytání pstruhů a lososů)
- 7.den- Cesta tunelem do Tórshavnu, příjezd na ostrov Vágar, volný program
- 8.den- Odlet v ranních hodinách do Prahy

Program je orientační, na přání zákazníka je možné jej změnit

Kde budeme bydlet?

• Ubytování:

- Ubytování bude zajištěno v hostelech.
- Na Ostrově Suðuroy (4.den) bude ubytování v soukromém domě v horách.
- 6.den bude ubytování v soukromém domě s výhledem na jezero.



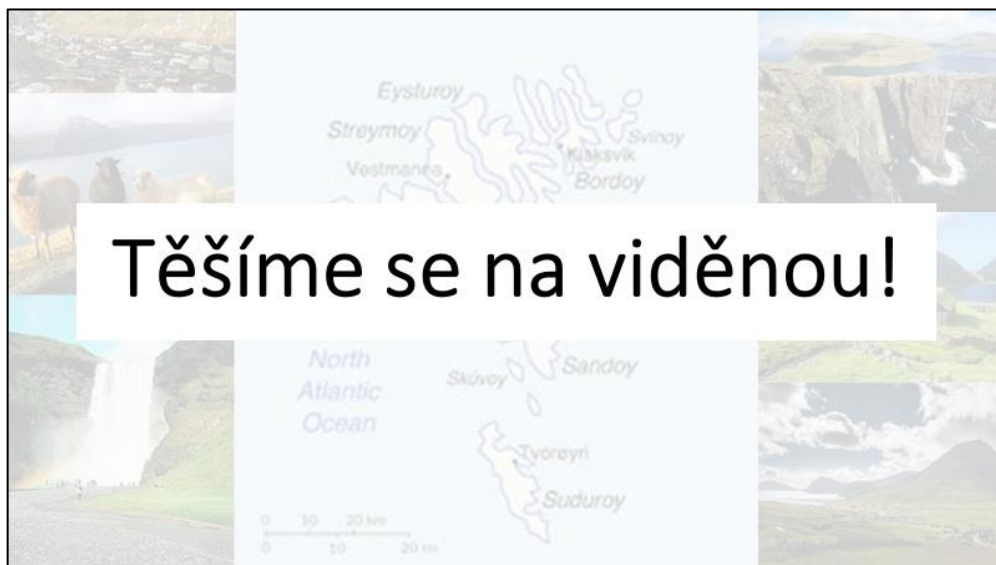
Kolik bude dovolené snů stát?

• **Cena:** Cena za zájezd je 24.000kč.

- Cena zahrnuje leteckou dopravu na ostrov Vágar z Prahy (společnost KLM, cena cca. 10000kč), lodní dopravu na ostrov Suðuroy a zpět, ubytování na 7 nocí, pojištění, průvodce.

• **Cena nezahrnuje:** Cena za výlety je cca. 3000kč.

- Stravu, vstupné, výlety za příplatek.



Těšíme se na viděnou!

Zdroj: Žáci ZŠ Jesenice (2019)

New York

zájezd

Obecné informace

- 20.6. – 26.6.
- **Let:**
22 005kč
Společnost United
Tam i zpět, bez přestupů
Odlet z Prahy v 10:10 – přilet do NYC (EWR) v 13:30
Odlet z NYC (EWR) v 18:05 – přilet do Prahy v 8:25
- **Ubytování:**
Hotel Pennsylvanie
Cena za noc 4242kč – na šest nocí 25 452kč
Lokalita – Chelsea
- **Vstupy:**
Sitieseeing pass – 2600kč (130 d.)
+ kapesné na občerstvení a jiné výdaje (8000kč)
- **Cena celkem:**
Cca 58 030kč

1.den - příjezd

- Odjezd z letiště ubrem
- Příjezd na hotel – ubytování se
- Procházka po okolí
- Návštěva Central Parku



2. den

- Odjezd z hotelu Hop on Hop off na Downtown
- Brooklyn bridge
- Památník 11. září + muzeum



3. den

- Volné dopoledne
- Odpoledne volná procházka po Middtown a Manhattanu za účelem nákupů



4. den

- Dopoledne Chinatown + Manhattan
- Odpoledne Times Square



5. den

- Výlet lodí kolem Ellis Islandu + Socha Svobody
- Empire State building



6. den - odjezd

- Dopoledne procházka po New Yorku
- Odpoledne balení + příprava na odlet



Zdroj: Žáci ZŠ Jesenice (2019)



- Nabízíme dovolenou na kanárských ostrovech, první týden v červnu. Jedná se o jeden ze sedmi kanárských ostrovů La Gomera.
- Kanárské ostrovy se nachází u států Maroko a Západní Sahara, ostrov La Gomera se přesněji nachází mezi třemi ostrovy, mezi La Palma, Santa Cruz de Tenerife a Hiero v severním atlanském oceánu.
- Na ostrově můžeme navštívit Národní park Garajonay, Údolí velkého krále, Kolumbovo hlavní město a mnoho dalšího.
- Jiné než přírodní krásy, kterými La Gomera vyniká je zachování její kultury. Zde možná více než na kterémkoliv jiném Kanárském ostrově můžete opravdu cítit tradice, které sahají do doby před španělskou nadvládou. Sport zde zaniká, lidé na kanárských ostrovech spíše podnikají túry na různé vyhlídky na moře a různá města či vesnice.

PROGRAM ZÁJEZDU:

- **1. den** – přelet na letiště La Gomera Airport a ubytování v hotelu Jardín Tecina
- **2. den** – turistický výlet do Národního parku Garajonay – Guarimiarská propast (Cca hodinová procházka po Národním parku, poté je 5-ti kilometrová cesta do Guarimiarské propasti, cesta vede vyprahlou krajinou po úbočí jednoho z hlubokých údolí s mnoha krásnými výhledy na barevné skály ozářené sluncem. Po zakončení cesty, příjezd do malého města Playa de Santiago s možností koupání.)
- **3. den** – odpočinkový a volný, možnost dojit si na pláž, či do bazénu u hotelu.
- **4. den** – výstup na horu Alto Garajonay (Tato příjemná pěší túra vede krajinou luk a lesů v nejvyšších partiích ostrova. Poté přejezd od letoviska Valle Gran Rey s možností koupání v jedné z nejslunnějších částí ostrova.
- **5. den** – cesta třetihorním pralesem do El Cedro a vesnice Hermigua
- **6 den** – je dobrovolný, možnost jet na lodích na další z ostrovů kolem
- **7. den** - odlet zpět do Prahy.

DOPRAVA:

- Auto, Trajekt, Letadlo, Loď či Plachetnice
- Na kanárském ostrově se nachází 8 letišť
- Letiště: El Hierro, Fuerteventura- Puerto del Rosario, Gran Canaria , La Gomera, Lapalma, Lanzarote, Tenerife (sever a jih)
- Silnice: úzké silnice nad příkrými srázy nejméně frekventovanější jsou linky mezi turistickými místy
- Přírodní podmínky: jsou jedním z nejcennějších skvostů lesy, pískové duny, sopky, přírodní koupaliště atd.
- Železnice: Na ostrovech nejsou železniční tratě. Na Gran Canaria existuje projekt vlakového spojení mezi Las Palmas a Maspalomas



Obr.č.2

- Kanárské ostrovy jsou autonomní společenství Španělska. Je to souostroví sedmi hlavních ostrovů a několika menších ostrůvků sopečného původu v severním Atlantiku, od pobřeží Maroka a Západní Sahary, Makaronézie, Madeira, Kapverday a Azorské ostrovy.
- Kanárské ostrovy jsou typické subtropickým podnebím, teploty mírné Cca 18-24 stupňů.
- **Ekonomika:** je založená především na turistickém ruchu, pěstování banánů a vinné révy. ročně navštíví 10 milionů turistů.
- **Ubytování:** Velké hotelové komplexy
Rekreační apartmány
Rekreační domy
- **Gastronomie:** Základ kuchyně jsou ryby, banány, kukuřice, mořský okoun, lanýže, chorizo, Gazpacho, očné víno.
- **Kulturní:** Parky... Ordesa y Monte Perido je 900m hluboký kaňon s řadou kaskád vodopádu řeky Arazas. Je to pozoruhodný je z hlediska živočichů a rostlinných druhů, kteří jinde nespátríte. Symbolem je mrchožravý pták - Orlosup Bradatý.
- **Politická situace a bezpečnost:** Od roku 1986 je součástí Evropské unie a od roku 2002 je založená měna EURO
Rozloha: 505 811km²
Počet obyvatel: 44 708 964
Jazyk: Španělština
Uznané jazyky: Katalanština, Galicijština, Baskičtina a Valencijština.



-gazpacho (zeleninová polévka)

Obr.č.3



- Orlosup Bradatý

Obr.č.5



- Ordesa y Monte Perido

Obr.č.4

NÁKLADY ZÁJEZDU:

Cesta:

- 8 359Kč, cesta letadlem, tam i zpět

Ubytování:

- Hotel Jardín Tecina
- Cena na 6 nocí – 40 735Kč

Stravování:

- V ceně ubytování

Vstupy:

- Neplatí se žádné vstupné

Kapesné:

- Cca 1000€ = 25 460Kč



- Národní park
Garajonay
Obr.č.6



- Alto de
Garajonay
Obr.č.8



- Guarimiarská
propast
Obr.č.7



- Valle Gran
Rey
Obr.č.9



- Playa de
Santiago
Obr.č.10



- Hermigua
Obr.č.12



- El Cedro
Obr.č.11



- Zájezd je na 5 dní
 - ale je nutné mít s sebou kapesné což činí 10 000 Kč na vstupy, České koruny si vyměňte v ČR na egyptské libry 1 EL je 1.4 Kč
 - Vstupy vyjdou cca na Kč ale doporučujeme si vzít i nějaké mimovstupové kapesné které je na vašem uvážení
 - celkově vše uvedené vychází na 33 837 Kč bez mimovstupového kapesného
- Ubytování je v hotelu se jménem : Hotel Le Pacha Resort. Hotel je postaven blízko u moře. Cena za jednu osobu na 4 noci vyjde na 9 592 Kč

Odlet z Prahy

- sraz ve 23:00 na letišti
- Odlet letadlem v 1 hodinu ráno
- Návrat do ČR 6. 6. 2020 v 6:05 hodin.
- letenka za jednu osobu - 14 245 Kč



Informace o objektu:

Údolí králů je místo nacházející se v Egyptě
 -V dobách starověkého Egypta sloužilo jako pohřebiště faraonů a mocných šlechticů.
 -Údolí bylo využíváno od 16. do 11. století před naším letopočtem



1. Den se podíváme do egyptského pohřebiště
2. „údolí králů“

S sebou si vezměte: pití, malé občerstvení (sušenku, jablko)

! Oběd je zajištěn!

Pokrývka hlavy

peníze na vstup pro 1 je 500 egyptských liber

Po této exkurzi se podíváme na pýchu Egypta

A to na pyramidy návrat do hotelu v 19:30

Po návratu je večere

Informace o objektu:

Abú Simbel je archeologická lokalita na území historické Núbie, dnes v jižním Egyptě

-Na západním břehu Násirova jezera, asi 290 km jižně od Asuánu. Nacházejí se zde dva starověké egyptské chrámy vytesané do skalního masivu ve 13. století př. n. l. v době vlády třetího panovníka 19. dynastie Ramesse II.



2. Den se podíváme do chrámu Abú Simbel do kterého vyjde vstup pro 1 vyjde na 1000 egyptských liber prohlídka bude trvat od 10:00 do 15:00 v ceně je i průvodce který vás zde provede. Po této prohlídce je **zdarma projížďka na velbloudovi cca na 1 hod**

oběd si zjistíte samy i se svačinou opět se doporučuje mít hodně pití

Prohlídka tohoto objektu začíná v 5:50 abychom stihly východ slunce a mohly si pořídit nezapomenutelné fotografie

Poté budeme převezeni na egyptskou tržnici kde budeme mít rozhod cca na 3 hodiny pro nákup suvenýrů atd.

Pak se sejdem a na velbloudech budeme přepraveni zpět do hotelu kde na nás bude čekat předposlední noc v hotelu je na naši počest připravena oslava



Informace o objektu:

-Velká sfinga v Gíze je to velká socha, v podobě zvířete s lidskou hlavou, nacházející se na Gízké plošině v Egyptě na západním pobřeží Nilu.

- Jde o největší sochu vytesanou z jednoho kusu kamene, která kdy byla vytvořena.

-Je 74 m dlouhá, 19 m široká a 21 m vysoká. O jejím stáří se vedou spory.



Informace o objektu:

Egyptské muzeum v Káhiře nebo pouze Egyptské muzeum je název muzea nacházejícího se v Káhiře, které uchovává rozsáhlou sbírku staroegyptských památek. Ve více než padesáti místnostech je k vidění téměř 130 tisíc různých exponátů od kolosálních soch po drobné šperky, které představují historii starověkého Egypta

A na poslední den který se budeme věnovat Egyptu a jeho historii se podíváme do muzea v Káhiře cena za 1 osobu je 1400 egyptských liber

Tato prohlídka bude trvat od 12:00 do 16:00 oběd bude podáván před opuštěním hotelu a s sebou opět svačinu a pití

Po této prohlídce se vracíme do hotelu a budeme se připravovat na ranní odlet který bude v 7:50 z letiště



Zdroj: Žáci ZŠ Kosova Hora (2020)